

# EESTI KINDLUSTUS LEHT



Jaanuar—vebruar  
1940

EESTI KINDLUSTUSTEGELASTE  
ÜHINGU VÄLJAANNE

Fr.R.Kreutzwaldi nim.  
Eesti NSV Riiklik  
Raamatukogu

Sp. 9598

Eesti Kindlustustegelaste Ühingu väljaandel ilmunud

## KINDLUSTUSTEGELASE KÄSIRAAMAT

# ELUKINDLUSTUS

Sisukord:

Saateks

### I Kindlustuse põhialuseid.

Mis on kindlustus. — Ettenägelikkus ja kindlustuskaitse. — Kindlustuste liigitelu. — Elukindlustuse väärtus. — Elukindlustus ja kokkuhoid.

### II Kindlustuskaitse areng ja levik.

Kindlustuskaitse vanal ajal. — Elukindlustus teaduslikule alusele. — Elukindlustuse levik. — Elukindlustuse areng Eestis. — Kindlustusseltside ühing. — Kindlustustegelaste organiseerimine.

### III Elukindlustuse alused ja tehnika.

Suremusstatistika ja suremustabelid. — Suremus elukindlustuspreemia alusena. — Kapitaliprotsentide mõju elukindlustustegevusele. — Ärikulud elukindlustuspreemias. — Ülejääk ja selle kasutamine. — Riskide valik. — Mida peetakse silmas riskide hindamisel. — Edasikindlustus. — Kindlustusasutiste seadus. — Kindlustusseltside arvepidamine ja aastaaruanne.

### IV Elukindlustuse üldtingimused.

Üldmäärused. — Kindlustuslepingu sõlmimine ja seltsi vastutuse algus. — Preemiate tasumine. — Tähtajaks preemiate tasumatajätmise tagajärjed. — Kindlustuse lõpetamine ja muutmine. — Poliisilaenud. — Valeandmete tagajärjed. — Seltsi kohustuste piiramine. — Kindlustustasude väljamaksmine. — Kasut osasaamine. — Tulumaksu soodustus elukindlustusvõtjale. — Elukindlustuse enneaegne raugemine ja vahendeid selle ärahoidmiseks.

### V Esindaja isik.

Isiku tähtsus hanketööl. — Käitumine ja esinemine. — Seltskondlik suhe. — Kannatlikkus. — Millest sõltub edu.

### VI Kandidaatide leidmine.

Kellest saab kindlustusvõtja. — Organiseeritud kandidaatide hankimine. — Kandidaate ajalehe andmetel. — Kandidaatide korrastus. — Beltööd kandidaadi külastamiseks. — Eellähenemine. — Külastamisaja ja -koha valik.

### VII Hanketöö põhialuseid ja müügitehnika.

Elukindlustuse müük. — Inimestetundmine. — Inimese iseloom. — Kuidas esile kutsuda elukindlustusesoovi. — Elukindlustuse võtmise eripõhjusti. — Kindlustustarbe analüüs ja kindlustuskava. — Esimene kontakt kandidaadiga. — Põhjendamine. — Mida ütlete ja kuidas ütlete. — Kas sõlmida leping esimesel või järgneval külastusel. — Esimene sissemaks. — Arstlik läbivaatus ja poliisi väljamüümine. — Edaspidine side kandidaadiga. — Side kindlustusvõtjaga. — Hanketöö ühenduses inkassoga. — Juurekindlustus.

### VIII Hankevahendeid ja abimaterjale.

Kindlustustarbe selgitamine kulude arvestuse abil. — Näiteid kindlustamiskava koostamiseks. — Väiteid ja vastuväiteid. — Vanaduse ja terviserikke kuupensioonimäärade tabel.

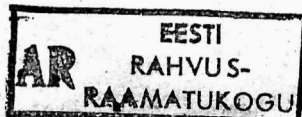
Raamat sisaldab 168 lhk. tihedat teksti heal paberil ja maksab ainult  
60 senti; kalingurköites luksuspaberil kr. 1.25.

Kõigile, kes raamatu hinna saavad rahas või postmarkides Eesti Kindlustustegelaste Ühingu, neile saadetakse raamat postikuludeta koju kätte.

EESTI KINDLUSTUSTEGELASTE ÜHING.

Adr.: Tallinn, postkast 18.

Posti jooksev arve 598.



# EESTI KINDLUSTUSLEHT

Nr. 1 (24).

ILMUB 6 NUMBRIT AASTAS

1940.

---

**SISU:** Aeg kohustab — I. K. — Kindlustustegevus laevanduse alal — R. A. — Miks ma kindlustasin. — Veel üks põhjus. — Kuidas peab ütleva. — Palju mak-  
sab inimene — sk. — Vestlus rongis — Ahasverus. — Igapäevased lood. — Hanke-  
mehe kodukool. — Õnnetuste kroonikat. — Varia.

---

## AEG KOHUSTAB

Möödunud aastat ei saa pidada eriti õnnelikuks meie kindlustusajandusele, kuna rahulikku tegevust häirisid mitmesugused kõrvalnähted, mis kindlustusele ei mõjunud kaugeltki soodustavalt. Nii andsid aasta esimesel poolel meie tulekindlustusele võrdlemisi tunduvaid kahjusid rohked ja laiaulatuslikud tulikahjud. Aasta teine pool aga möödus sõjaolude ärevuses, mis piderdavalt mõjutas meie võrdlemisi noort elukindlustuse arengut. Kui sellele lisaks veel arvata võrdlemisi ebastabiilset majanduslikku konjunktuuri, siis võib arvata, et möödunud aasta kindlustustegevusele ei olnud eriti soodus ega väljavaadeterikas.

Kõige enam vist riivas see küll meie kindlustuse välistegelasi, eriti elukindlustuse hankemehi, kelle töö on väga tundelik väliste mõjudele ja konjunktuurikõikumistele. Meie vanemad välistegelased teavad väga hästi, kui raske oli elukindlustuse hanketöö meie iseisvuse algupäevil, mil murrangutest

ja mitmesuguste vääringute ümberhinnangutest tulnud inimestele tuli jutlustada elukindlustuse hüvedest, mis endas kannab kaugeid tulevikuprobleeme. See nõudis väga suurt entusiasmi ja pingutust.

Hiljem, kui esimesed raskused olid juba võidetud, hakkas tööd häirima majanduslik depressioon ja vääringute ümberhinnang paljudes riikides. Vaevalt tärnanud usalduslik vahekord kindlustusametuste ja kindlustusvõtjate vahel oli tõsisel ohus. Meie välistegelaste ennastsalgava töö tulemusena möödus see kriisiaeg siiski võrdlemisi õnnelikult, ilma et oleks lõõnud suuremaid haavu meie nooresse kindlustustegevusse. Ent teatavaks ajaks pidurdas see siiski uusproduktiooni juurekasvu ja pani kõhklevalt mõtlema ka seniseid kindlustusvõtjaid.

Nüüd, olles vaevast saanud üle kõigist neist häirivaist ja segavaist kõrvalmõjudest, hakkasid jällegi kostma sõjajutud, mis elukindlustuse hanketööle

sugugi polnud kasuks. Kui esialgu need kostsid kaugelt, ei riivanud need otsest kindlustustegevust. Ent viimaste kuude sündmused on kannud meid niivõrd lähedale sõjakoldele, et rahulikuks kindlustusjutuks nagu enam poleks tõesti sobivat paika ega aega.

Arvestades kõike seda, tekib mõneski kindlustuse välismehes kahtlev küsimus, mis saab edasi? Kas on mõtet sellises olukorras veel jätkata oma tööd, või tuleb siirduda hoopis muule alale? Usun, et paljud kindlustuse välisestel ajal seisnud selliste küsimuste ees. Milline see otsus igal üksikjuhtumil ka ei oleks, ometi peab tunnistama, et siin on vaja enne asja põhjalikult kaaluda.

On selge, et elukindlustuse hanketöoga tegeles suur osa meie kindlustuseltside esindajaist. Paljudele oli see ju vaid kõrvalharuks teiste kindlustusalade kõrval, kuid rohkesti leidus ka neid, kellele elukindlustuse hanketöö oli peamiseks, kui mitte ainsaks alaks. Arusaadavalt on kõige täbaram nende olukord, kes peamiselt elatasid end elukindlustuse hanketöoga, kuna viimaseil kuudel uute elukindlustuste sõlmimine on muutunud niivõrd hõredaks, et vaevalt see kellelegi suutis anda elamisvõimalust.

Hoopis kergem on lugu neil, kes peale elukindlustuse viljelesid ka teisi alasid. Nagu teada, ei ole erakordne aeg teisi kindlustusalasid peagu sugugi kahjustanud, vaid pigemini võib arvata vastupidist. Järelikult võivad need esindajad, suuremat rõhku pannes teistele aladele, ikkagi jääda oma tööalale truuks.

Kuidas jääb aga nendega, kes seni peamiselt harrastasid elukindlustust?

Usun, et siin ei saa minna kaasa nendega, kes hoopis loobuvad omast kutsealast ja siirduvad mujale. Kuigi otseks hanketegevuseks praegu pole soodsat pinda, siiski peab tunnistama, et nendegi tööjõud pole praegu kaugelki üleaarne. Igal seltsil, kel olemas enam-vähem suurem elukindlustuse portfell, tuleb praegusel ajal teha tegemist vähem-rohkem stornoprobleemiga.

On pandud tähele, et ebastabiilsed ajad esijoones teevad rahutuks kindlustusvõtjate pere. Seda võis märgata ka nüüd, mil esimesed häirivad teated

Euroopa rahutustest küünisid meieni. Siis tõttasid paljudki kindlustusvõtjad seltsidesse, et „päästa“ oma sissemaksitud preemiaid. Ent kui kindlustusastute ja hankemeeste poolt hakati selgitama, kui kahjulik ja sageli mõttetu on kindlustuste lõpetamine enneaegselt, siis jäi see tung peagi tagasihoidlikumaks.

Ja praegu, millal olukord mitmeti on tõsisem, võib märgata, et kindlustuseltsides kindlustuslepingute lõpetajate protsent on jäänud tunduvalt tagasihoidlikumaks. Eks seegi ole omakorda tõenduseks, et asjaliku selgitustööga on võimalik mõndagi saavutada.

See on aga ühtlasi juhiseks sellele, et kuigi hanketöö tegemiseks praegu aeg pole eriti soodus, siiski ei saa sellega veel kindlustusmeeste missiooni hoopis lõpetatuks lugeda. Tõsine ja erakordne aeg kohustab oma kutset veelgi tõsisemalt võtma ja toob uusi ülesandeid juure.

Ka meie kindlustustegelastel tuleb mõelda sellele ja oma tööd jätkata, kuigi see igakord ei anna otsest tasuvust, vaid võib olla kasuks alles tulevikus. Peab teadma, et erakordsed ajad mööduvad ja saabub taas olukord, millal võib jätkata rahuliku tööd ja tegevust. Kui aga häirivate olukordade tõttu oma tegevusring jätakse saatuse hooleks, siis variseb paljugi seni tehtud tööst kokku. Ja neil varemeil alata uuesti tegevust, pole sugugi kerge.

Kui aga nüüd suudame vältida paanikat ja hoida jõus senised töötulemused, hoida ära erakordseist olukordadest esilekutsutud storno, siis võime varem-hiljem jätkata oma tööd. See pärast on vajalik, et üksikute häirivate nähete tõttu ei lasta end rööpast välja viia, vaid tehakse kõik selleks, et vältida segavaid kõrvalmõjusid. See on ka nüüd täiesti võimalik. Hankemehe missioon ei ole, vaatamata erakordsele oludele, sugugi lõppenud, vaid seda tuleb pidevalt jätkata. Kuigi see nüüd ei vii välja uute kindlustuslepingute sõlmimiseni, kuid üldise soodsa pinna loob ta ikkagi, mis kindlasti tuleb kasuks stornode vältimiseks kui ka tuleviku hanketööle pinnavalmistajana.

Ja mis peaski meie elukindlustuse tööd praegusel ajal nii väga segama? Elame ju erapooletu riigina väljaspool

# Kindlustustegevus laevanduse alal

See jutuajamine toimus vaevalt aasta tagasi ühe nägusama eesti reisijatelaeva mugavas salongis.

„Olete oma laeva ka kindlustanud?“ küsiti laevaomanikult.

„Kindlustanud?“ imestas laevaomanik. „Aga milleks ometi? Ega te ei mõtle, et tule vastu — merel. Muu õnnetuse vastu? Meie, vanade viikingite järeltulijad, oleme aga nii kange mere-rahvas, et meie ei sõida merele selleks, et karile joosta või laeva põhja lasta.“

Nüüd on kindlustatud samal laevaomanikul mitte üks see, vaid ka kõik teised temale kuuluvad laevad. Kindlustusabi on siiski osutunud tarvilikuks ka merel.

Lühikese ajaga on olukord laevasõidu alal täielikult muutunud. Merest on saanud peamine sõja tallermaa. Samal ajal, kui väerinnatel kahe sõdiva riigi piiril pole kuude viisi juhtunud midagi nimetamisväärset, käib merel kaubandussõda üha tõusva agarusega. Kaubavahetuse tõkestamisega püütakse murda vastase majanduslikku kandejõudu. Ja suuri ohvreid ei kannaks selles sõjas mitte ükski sõdivad, vaid ka erapooletud

---

otsest sõjaohtu. Majanduselu, kuigi mõnes suhtes on piirid muutunud ahtamaks, funktsioneerib võrdlemisi tugevalt, mis elukindlustusele peaks looma soodsaid eeldusi.

Nagu näitavad Soome kogemused, ei või isegi sõda häirivalt mõjutada elukindlustuse arengut, kuna riik annab oma garantii ka võitluses langenuile. Ei ole kuidagi põhjust arvata, et meil võimaliku vajaduse korral teisiti toimitaks.

Seepärast ei tohiks ka see asjaolu tõsiselt pidurdada meie tööd, vaid kõigest hoolimata võime ja peamegi jätkama tegevust teades, et kui meie praegusel ajal ei näita küllalt aktiivsust, siis paratamatult kannatab selle all meie tuleviku töö.

Kindlustustegevus on aga tuleviku-töö, mida suudavad kanda vaid need, kellel on küllalt usku enda ja oma rahva paremasse tulevikku. J. K.

riigid. Sõjaohvriks on langenud viimastel kuudel mitu Eesti kaubalaeva, mis meie väikesele laevastikule on küllalt valusaks kaotuseks.

7. detsembril läinud aastal väljus Sundsvalli sadamast Rootsis eesti aurik „Kassari“, alustades tühjalt tagasisõitu kodusadamasse. Ööl vastu pühapäeva oli laev jõudnud Balti merele. Kella 2 paiku öösel märkas tüürimees laeva läheduses tundmatut allveelaeva. Sõjalaev sõitis „Kassarist“ mööda sedavõrd lähedalt, et laevalt pidi nägema Eesti lippu „Kassari“ ahtris. Allveelaev aga eemaldus ja — avas „Kassari“ pihta tule. Tiirutades ümber kaitsetu laeva, allveelaev tulistas „Kassarit“ kuulipildujaist ja kahureist. Lähedase maa tõttu tuli oli väga tabav ja peagu iga lask tegi suurt hävitustööd laeva keres. Üks päästepaat purunes kahurikuulist just siis, kui seda hakati alla laskma. Teise paati asus siis terve laeva meeskond — 9 meest ja üks naine. 70-aastane laeva mehaanik Jakob Randmann jäi surnuna vajuva laeva pardale; mees oli kajutist väljudes varisenud kokku kuulipilduja tulerahel all.

14-tunnise heitluse järele merel väikeses päästepaadis jõuti siiski tervena Hiiumaa randa. Allveelaeva kuulipildujatulest olid saanud veel haavata laeva tüürimees ja kütja, kes paigutati haiglasse. Teised pääsesid vaid ränga külmetuse ja vähemate vigastustega.

„Kassari“ vajuks põhja ja tema päästmiseks ei ole mingisugust lootust. Miks erapooletu riigi laevale sellisel viisil kallale tungiti ja kes oli kallaletungijaks, seda pole suudetud tänapäevani selgitada. Arvestades praegusi laevade turuhindasid, laevaomanikud said kahju laeva hukkumise läbi umbes 70.000 krooni. „Kassari“ oli kindlustamata, ja laevaomanikud tahtsid selle tehingu sooritada otse laeva Tallinna jõudes. Õnnetus tõmbas sellest kavatsusest aga kriipsu läbi ja kogu kahju jäi laevaomanike kanda.

11. detsembril väljus Londoni sadamast eesti aurik „Mina“, et sõita Hulli ja sealt kodumaale. Londonist väljumi-

se järele pole „Minat“ enam nähtud. Mõnd aega korraldati otsimisi. Siis saabusid teated, et Inglise rannikule on lained uhtunud aurik „Mina“ jääneid. „Mina“ 11-liikmelisest meeskonnast pole pääsnud ühtki hinge...

Umbes samal ajal jäi kadunuks eesti aurik „Agu“. Kõik otsimised, mida korraldavad laevaomanike esindajad Rootsis ja Inglismaal, pole andnud tagajärgi. Laeva leidmiseks ei hellitata enam lootust. „Agu“ meeskonda kuulus 18 inimest.

16. detsembril tabas õnnetus eesti laevadeomanikule K. Jurnasele kuuluvat aurikut „Uku“. Laev sõitis välja Göteborgi sadamast. 95 miili Norra rannikust eemal Põhjamerele ilmus kaubalaeva kimbutama lennuk. Pääsenud meeskonna kapten jutustab sündmuste käigust ise:

„Lennuk tegi algul tiiru ümber laeva ja tulistas siis kohe laengu kuulipildujast laeva nina ette vette. Stoppasin laeva, mõeldes, et lennuk on hoiatajaks ja kuski läheduses on sõjalaev, kes tahab meie laadungit kontrollida. Lennuk aga jätkas tulistamist, ja nüüd juba otse pihta. Lõpuks viskas õhulind alla veel ka kaks pommi. Olime õnneks juba päästepaadis, kui pomm tabas laeva otse masinaruumi, purustades selle koos aurukatlagaga. Laev hakkas vajuma.

Olime ulgumerel 13 mehega paadis, kus ruumi ainult 8 mehele. Paat istus ääreni vees. Saime siis kuidagi vajuvalt laevalt kätte päästeparve, millele paigutasime vigastatud. Kuid varsti märkasime, et pommid olid ka parve vigastanud ja see ei seisnud enam hästi vee peal. Sellises lootusetas seisukorras nägime viimaks ööpimeduses läheneva laeva tulesid. Ühise hädakisa peale otssis laev meid üles ja võttis oma pardale.“

Käesolev aasta on jõudnud nõuda meie laevastikult juba kaks uut ohvrit. 12. jaanuaril hukkus Rootsi rannikul aurik „Kastor“, nädal hiljem Shetlandi saarte all aurik „Nautic“.

„Kastor“ sõitis Rootsi territoriaalvetes mööda kitsast, vaevalt 3 miili laiust erapooletut ja toodritega tähistatud riba, mida mööda toimubki nüüd peamine laevaühendus Lääne- ja Põhjamere vahel. Aga seegi tee erapooletu riigi

territoriaalvetes pole julge, sest siin varitsevad laeva igal sammul karid ja kaljud.

„Kastorit“ sel teel jälgis algul üks sõjalaev, ei tulnud aga siiski kaubalaeva kimbutama. Siis silmati õhus sõjalennukit. Selle eest hoidumisel suunati laev veelgi enam ranniku lähemale. See sai aga saatuslikuks. Valju raksatusega sõitis laev karile. Vesi tungis masinaruumi. Katla auruventiilid avati ja tuli kisti katlakoldest välja, et vältida katla lõhkemist. Meeskond asus päästepaadidesse, kust nad oma pardale võttis lähedusest möödud Rootsi laev. Järgmisel päeval nägid „Kastori“ mehed veel kord oma laeva. Murdlained olid murdunud selle pooleks.

Randa pääsedes oli tervel meeskonnal isu täis meremehekutsest, kus ohud on varitsemas igal sammul, vee alt, pealt ja õhust.

„Nauticu“ hukkumisest teatas Aalesundi raadiojaam 19. jaanuaril. Teated kõnelesid meeskonna pääsmisest, aga meestest enestest ei olnud ligi terve nädal mingisugust elumärki. Kuni nad siiski päästepaadis jõudsid Norra randa. Tõenäoliselt „Nautic“ on järjekordne miiniohver.

Need on eesti laevastiku kaotused ainult paari sõjakuu kestel. Võrreldes sõdivate riikide põhjalastud ja hukutatud laevade arvuga ei ole meie ohvrite arv ju nimetamisväärnegi, kuid meie laevastiku kogutonnaažist moodustab see ligi kaks protsenti.

Ometigi laevanduse osatähtsus rahvamajanduses sõjaolukorras ju aina tõuseb, kuna üldise kaubavahetuse säilitamine suurel määral oleneb laevade liiklemisest. Prahihindade tõus teisalt annab laevaomanikele häid teenimisvõimalusi.

Seesuguses olukorras on tähtis, et laevandus saaks oma tegevust jätkata, sõjariisikot seejuures aga võimalikult vähendades. Nende põhimõtete kohaselt on juba sõjakuude algusest peale meil ka korraldatud laevade ja kaupade sõjariisikokindlustus selleks loodud keskorganisatsiooni „Eesti Pooli“ kaudu ja peagu kõigi suuremate kindlustusseltside osavõtul. Ning juba esimeste kuude töö tulemused sel alal on olnud silmapaistvad.

# Miks ma kindlustasin?

Pean tähendama, et ma pole ise mitte kindlustusmees. Mul pole ka mõnesuguseid suhteid kindlustusseltsidega. Siiski tunnen ma huvi inimeste vastu ja sellepärast jutustan ka, miks ma kindlustasin.

Õieti ei kindlustanud mina, vaid mina ja minu naine, sest et kindlustuse suhtes oleme olnud alati ühel arvamisel. Jutustan, kuidas see juhtus.

Kindlustasin oma elu, kui tütarlaps lubas, et ta abiellub minuga. Seda tegin, ilma et kellelgi oleks tarvis olnud mulle auku pähe rääkida. Leidsin, et see on tulevase naise pärast vajalik, sest et ta võib kaotada mind ja sattuda raskesse seisukorda, sest mul polnud muud varandust peale mu töäjõu ja töö. Kui abiellusin, võtsin veel teise 3000-kr. kindlustuse, sest et see tundus mulle nüüd veel rohkem vajalikuna. Nii algasin ma oma abielu 5000-kr. kindlustusega ja see oli suureks kergenduseks mu naisele. Ei olnud küll kerge tasuda alati preemiaid. Vahel sai raske südamega oodata nende maksmise tähtaega, aga siiski saime sellest üle. Olete kunagi näinud laiska koera. Kui panete talle kaks-kolm kirpu selga, siis on tal küllalt tegemist. Ma arvan, et preemiad 5000 kr. eest olid need, mis kihutasid mind alati suurema energiaga tööle.

Tõsi on see, et mida suurema summa eest olin kindlustatud, seda kergem oli mul maksta, sest et see sundis mind rohkem töötama, et oleks võimalus maksta. Mina polnud mitte sündinud hõbelusikas suus.

Meie elasime üürikorteris. Kui olime olnud neli aastat abielus, oli müüa maja soodsail tingimusil. Kuna rahalisi või-

---

Usume, et kindlustustegelastel aga jätkub tahet ja indu veelgi paremateks saavutusteks üldsuse huvides sel uuel tööpõllul. Paljud laevaomanikud võtavad ikka veel ette sõite ilma riisiko-kindlustuseta, mis on toonud suuri kahjusid. Et vältida seda, tuleks sõjariisiko kindlustuse heaks teha enam selgitustööd. Siin on praegu kindlustusmehe tänulikum tööpõld.

malusi oli, siis ostsime selle ära, kuigi tuli end veel võlgadega koormata.

Tõsiasi on see, et minu tutvusringkonnas pole ainust, kes oleks jäänud tuleõnnetuse tõttu majata. Kuid siis hakkasin mõtlema, et see võib juhtuda, sest et üks on ikka esimene, keda külastab punane kukk. Siit tekkis ka mõte sõlmida tulekindlustust.

Abielust sündis meile ka poeg. Mõtlesime, et tema vajab korralikku haridust, ja nii sõlmisime jälle uue kindlustuse. Nüüd, aastate möödudes, on selgunud, et ei talitanud valesti, sest et poeg õpib ja selleks on vajalik raha. Ja aeg näitab, et rahasaamine pole alati kerge. Tõenäolik, et selle kindlustuseta oleks pidanud poeg leppima ainult algharidusega, sest et minu aineoline olukord on muutunud asjaolude tõttu halvenenud. Vahepeal olen sunnitud olnud isegi poliisi peale laenu tegema ja see on aidanud mind välja raskustest ja nüüd võin jälle rahulikumalt tulevikule vastu vaadata. Neli kindlustust, mis ma sõlmisin, on olnud mulle suureks toeks. Sellepärast arvan, et kindlustused teenivad teisi samuti nagu nad mind on teeninud. Kuid on siiski vähe, kes julgevad end nii mitme kindlustusega koormata. Minu kogemused aga näitavad, et need on kandnud kõrged protsendid.

## Teie töö.

Võib-olla ei mõtle teie mulle palju praegu, aga kui poleks olemas mind, siis vist ei ärkaks te hommikul nii kerge südamega üles.

Minult saate te süüa, riiet, korterit ja luksusasju, millest tunnete rõõmu.

Kui leiate, et mina olen teile vajalik, siis võite saada endale uhke elamise.

Aga mina olen nõudlik. Mina olen kiivas naine. Mõnikord hindate vaevalt mind. Teete vahel halbu märkusi minu suhtes ja jätate mind täiesti hooletusse.

Mis juhtub siis, kui lahkun teist? Teie õnn põgeneb teist ja teie raha kulub kiiresti. Nõnda siis mina olen teile väga tähtis.

**Mina olen teie töö!**

# Veel üks põhjus

Inimesed sõlmivad elukindlustusi mitmesuguseil põhjusil. Ühedele on see ainult surmakindlustus, teistele perekonnakaitse, kolmandatele vanaduspäevade eest hoolitsemine jne. Siin esitan veel ühe erilise põhjuse, mille pärast elukindlustus on vajalik.

On hulk kindlustusi, mis sõlmitakse põhjusel, millest pole rääkinud esindaja ega ka maininud kindlustatud. Paljud sõlmivad kindlustuse, et see on nagu rahatšekk perekonnale ja toob rahu majja.

Aasta-aastalt tema ja ta naine on võidelnud suure pingutusega, et hoida perekonna väljaminekuid kooskõlas sissetulekuga, kuid alati on olnud takistusi ja nad näevad pääsu ainult palgatõusis. Mees saab aegajalt lisateenistuse, kuid kas nii või teisiti, kuid iga palgatõusuga käib kaasas ka kulude suuremine ja rahaasjad on perekonnas alaliste murede põhjuseks. Nad töötavad välja igasugused kokkuhoiukavad ja perekonnaeelarved, kuid neil pole püsi. Võitluses alalise kokkuhoiu ja väljaminekutega kulub ära neil suurem osa oma ajast.

Rääkige sellise perekonnapeaga elukindlustusest; rääkige talle perekonnakaitsest, laste hariduse tondist, vanaduse kindlustusest. See näitab, et kord vabaneb ta neist muredest, mis koormavad teda nüüd.

Keskmine inimene maksab mis tal on ja tema vaatab oma elukindlustuspreemia eest millelegi, mis tal „on“. Nagu me teame, on tema naisel samasugune vaatekoht. Meie räägime poliisiomanikudele, et neil „on“ teatud preemia, ja seda tunnevad nad ka. Preemiat makstes tunnevad nad, et see on tavaline perekonna kulu, millest ei saa mööduda.

Isa ostab poliisi, mille tunneb olevat endale jõukohase. Kui ta on sellega tükk aega harjunud, siis näeb ta peagi, et saab sellega samuti läbi nagu varemaltki. Ja kui ta ostab teise, siis selgub peagi jälle sama lugu. On jälle samasugune võitlus sissetuleku ja väljamineku vahel, kuid nüüd saab talle iga päevaga selgemaks, et elukindlustus tähendab

talle midagi. Ta leiab, et teostab kokkuhoidu oma tavaliste kulude keskel. See annab talle ja ta naisele teatud kergendustunde. Kulud on nagu ikka, kuid selle juures on tekkinud — elukindlustus.

Seda punkti tuleb rõhutada, kui teete lisakindlustuse ettepaneku. Tuleb näidata olemasoleva kindlustuse kasvavat väärtust. Omal ajal mõtles ta, et kindlustus teeb juure kulusid, kuid tema ja ta perekond on elanud nagu ennegi — aga mida töötab talle nüüd elukindlustus. Mis oleks saanud sellest rahast, kui poleks pandud seda elukindlustusse? Perekonna kulud oleksid võtnud selle ikka ära. Isa teab seda ja seda teab ka ema, ja see on ka sagedasti põhjuseks, et isa sõlmib veel lisakindlustuse, kuigi see toob uusi kulusid.

## Kuidas peab ütlema

Ajades kindlustusjuttu ärge kasutage kunagi ühte ja sama lugu kaks korda, sest et siis muutute igavaks. Hoidke alati uusi lugusid tagavaraks. Elu pakub neid teile küllalt.

\*

„Astusin sisse, sest et tahtsin...“

Ära ütle mitte: „Läksin siit juhuslikult mööda ja mõtlesin, et astun sisse...“

\*

„Teid huvitab see asi, kui teate...“ või:

„Teie olete üllatunud, kui näete...“

Mitte: „Teie ei usu mind, kui ütlen...“

\*

„Kas pole asi küllalt selge?“

Mitte: „Kas saite aru, mis ma teile seletasin?“

\*

„Teie olete alati rõõmus, et olete teinud sellise valiku.“

Mitte: „Teie ei kahjatse, kui sõlmitte kindlustuse.“

\*

„Teie sõlmitte kindlustuse sellepärast.“

Mitte: „Arvan, et sõlmitte kindlustuse sellepärast.“

„Sales Mangyement“.



# Palju maksab inimene?

## INIMESE HIND.

„Mis see inimene ikka ära ei maksa“, sõnab mõnigi lihtnimene kindlustusmehele, kui see kõneleb elukindlustusest. Ja nii mõtlevad paljud päris tõsiselt. Kuid, et inimese „hind“ nii väga odav polegi, see selgub, kui hakata arvestama kõiki kulusid, mis inimese kasvatamine maksma läheb.

Kuidas on lugu „inimese hinnaga“, sellele küsimusele püüab vastuse leida A. Tõllasepp, kes viimases „Konjunktuuris“ seda küsimust käsitleb artiklis „Inimese kasvatuse kuludest ja rahasse investeeritud käpialist meil“. Kuna see küsimus peaks huvitama ka kindlustusmehi, kellel selle probleemiga kõige muu hulgas tuleb teha ka tegemist kindlustusjuttu ajades.

Autor ütleb inimese väärtuse hinnangu kohta muuseas:

„On palju väärtusi, millede hindamiseks ei saa rakendada majandusliku hindamise mõõdupuud. Nõnda on väga raske, või enamal juhudel koguni võimatu, väljendada kõlblust, ilu, truudust, isamaa-armastust jms. majanduslikes suurusis, hinnata neid rahaks ümber, kuigi peame kõiki neid omadusi suuriks väärtusiks.

Nii on lugu ka inimesega. Ka tema tõelist, absoluutset väärtust ei saa väljendada rahas, sest inimene on ise eesmärk, s. t. inimese olemasolu eesmärk, ja seega ka ta väärtus on inimeses endas; inimene ei ole vahend mingisuguste väljaspool inimest ennast olevate eesmärkide saavutamiseks.

Kuid teiste väärtuste ja suuruste kõrval etendavad inimese olemus vägagi tähtsat rolli majanduslikud suured ja hinnangud. Inimese kasvatamine on nõudnud kulu ja samuti on ka ta elatamine seotud kuludega. Inimene on ka tootmistegur, tööjõud, kes loob majanduslikke väärtusi...

See õigustab meid kõnelema ka inimesest kui majanduslikust väärtusest,

ilma et see kuidagi tähendaks inimese kui kõrgema väärtuse alahindamist. Vastupidi — see otse rõhutab veel inimese tähtsust ja ta majanduslikku väärtust.

Inimese kui väärtuse hindamisel võivad olla kaks lähtepunkti — see, mis inimese kasvatamine on läinud maksma, ja see, mida ta suudab. Viimane hinnang inimese kohta on tähtis töö-

## Vestlus rongis

Õeldakse, et raudteevagun on maailma sõbralikumaks kohaks. Seal tunnevad end kõik näiliselt üheväärsetena ja kunagi ei tule seal puudust mõnusast ja heast jutust. Vahetevahel tuleb aga vagunis liüia päris tõsiseid sõnalahinguid peagu kogu sõitjaskonna elaval kaasaelamisel.

Minul kui kindlustusmehele on selleks rohkesti kogemusi, sest sageli oli raudtee mu edasiviijaks kord siia, kord sinna, nii nagu nõudis seda töö.

Üks meeldejävvamaid sõite tuli mul teha raudteel koos inspektor Sarikuga, selle kindlustusfrondi pioneerkindraliga, kellest olen pajatanud juba varemgi. Hüppasime ühest väikesest jaamast lõuna paiku kitsarööplise vähemugavasse vagunisse, et jõuda õhtuks pealinna.

Inimesi oli õnneks vagunis sellisel arvul, et pääsesime päris lähedalt istuma. Sarik võttis kiiresti mantli seljast, riputas selle korralikult üles ja läitis paberossi.

„Et te igavat maastikku vahtides samuti igavaks ja halliks ei muutuks, valige omale vähemalt midagi vaatamiseks,“ sõnas ta mulle mitmesuguseid ajakirju ja brošüüre ulatades.

„Vesigi läheb halvaks, kui seisab liiga kaua, ja meist pole siis sugugi asja, kui lase me tunnid mitte midagi tehes mööda libiseda. Võtsin ühe ajakirja ja püüdsin vaatamata rongi rappumisele süveneda lugemisse, kuna Sarik midagi pikkamisi kirjutas oma märkimikku. Järgmises peatuses tuli uusi sõitjaid juurde ja veidi hiljem ilmselt ühe juurdetuli- ja algatusel muutus vagunis senine vaikne vestlus päris elavaks jutuajamiseks. Ei pannud kahjuks tähele, millest see algas, kuid jutt kaldus kindlustusasjadele.

„Ei noh, peened vennad on need kindlustusmehed ikka küll, räägivad sulle ikka sikhese jutu ette, hakka kasvõi uskuma,“ paja-

andja seisukohalt, ja sellisena hindasid inimest orjaperemehed, kes orja hinna määrasid tema võimete ja töötulemuste järgi.

Kindlamaks inimese majandusliku väärtuse hinnanguks peetakse seda, mida inimene on läinud maksma. Nii moodustab inimese tööjõu väärtuse — „inimese hinna“, kasvatuskulud ta sünnist kuni eani, mil ta saab täie töövõime.

Inimese kui majandusliku väärtuse hinnanguga lülitame me sellega ühtlasi inimese ka rahvamajanduslikku bilanssi, ja seda sellele vaatamata, et eramajanduse bilansis inimene ei eksisteeri. Ent õigupoolest peaks ka inimene kuuluma siia, kuna siia kuulub kõik, millel on ühiskonna seisukohalt majanduslikku väärtust.

Kuipalju läheb maksma inimese kasvatamine, sellele küsimusele on raske anda täpset vastust. Kuna puudub võimalus kasutada üksikasjalisi statistilisi andmeid, siis ei saa olla ka täpset arvestust. Küll aga võivad need andmed olla kaunis ligilähedased.

Esijoones tuleb muidugi selgitada küsimus — mitmenda eluaastani vajab inimene kasvatust, teistelt ülalpidamist. See määrab ka kasvatuskuldude suuruse.

Muidugi oleneb kasvuiga väga suurel määral sellest, missugusesse ühiskonnakihti kuulub laps. Põllumeeste ja töölisperekondade lapsed

peavad sageli õige varases nooruses juba hakkama enda eest hoolitsema. Muidugi ei suuda nad esimesil tööaastail veel hankida endale täit ülalpidamist, vaid vanemad peavad neile siiski olema abiks. Seepärast arvatakse, et sellesse ühiskonda kuuluvate

**noorte keskmiseks kasvatamiskuldude arvestusaastaks võiks arvata esimest 15 eluaastat.**

Seevastu aga noored, kes õpivad kutsekoolides või käitistes, sirguvad tööalisteks alles paarikümneaastaselt. Kui seejuures arvestada veel meeskodanike sõjaväekohustust, siis võib nende noorte kasvatuskuldude arvestust piirata esimese 20 eluaastaga.

Lõpuks tulevad aga noored, kes tahavad omandada kõrgemat haridust. Nende kasvuiga kõigub 23—30 aasta vahel, ja ei ole vist ekslik, kui arvestada keskmisest kõrgema hariduse omandamise kestvust 5 aastale. Seega tuleb neil kasvatuskulud arvestada esimeselt veerandsajandilt eluaastalt.

Nagu näitavad üksikasjalikud uurimused, on lapse kasvatamiskulud kuni 15. eluaastani 5100 krooni, 18. eluaastani 6750 krooni ja 19. eluaastani ca 7500 krooni.

Seda tuleb pidada ka keskmiseks lihtinimese kasvatuskuldude normiks.

tas üks vanem hallijukseline isand, kes nähtavasti oligi kogu jutuaajamise algataja.

„Ja mis siis, kui usutegi seda juttu,“ kõlas sekka Sariku asjalik hääl.

„Eks siis ole hing kohe kirjas,“ pistis sekka keegi habemik.

„Ja pärast on endal kole kahju kogu sellest krempelist, mis muud,“ jatkas jutu algataja.

„No miks siis kahju ei ole. Vaat, mullu ma maksin oma rahad kellelegi isandale, pidi ikka kõik olema nii ja naa, et saan ikka hiljem raha, või kuidas see asi nüüd oligi. Aga midagi ma ei saanud, jäid saamata kõik need poliisid ja paberid. Mees oli rahad ilusti oma taskusse pistnud ja läinud. Olnud päris petis. Vaat' seitsaadik ma neid kindlustusmehi ei usu ega kunla enam ühtki,“ läks meie vastas istuja elavaks.

„Aga see oli ju petis?“ lausus Sarik.

„No neh!“

„Ärge siis ütelge, et ta oli kindlustusmees, sest petised esinevad alati võõraste siltide all,“ selgitas Sarik mehele olukorda.

„Eks nad nüüd esinevad muidugi, ega's ma selle vastu, aga vaat' seitsaadik kohe ei taha kindlustusmeestega suurt juttu teha,“ muutus mees siiski pisut leplikumaks.

„Jah, teate, eile ma ostsin kusagilt pagari juurest leiba, kuid see oli selliselt ebaõnnestunud tegu, et vaevalt kõlbas süüa, kuid ei ma selle ühe äpardunud või oskamatu pagari tõttu saa ometi jätta leiba söömata,“ lõikas Sarik ootamatult.

„Leiba tuleb muidugi süüa,“ põristas hallpäine härra naerusul.

„Ja naist tuleb peksta,“ viskas keegi sekka kulunud nalja.

„Või loll saab ka kirikus peksta,“ lisas Sarik teravalt. Järgnes jutuosaliste heatujuline naer ja sellest hakkasid huvituma ka need, kes siiani olid norutanud omaette.

„Eks see ole jah üks asi, mis ikka meie oludesse ei mahu, ega meie tast ikka aru ka ei saa. Liiga keeruline ja kallis vist ka,“ jatkas hallpäine mees.

„Keerulised on kõik need asjad ja olukorrad, mida meie ei tea ega tunne. Tegelikult

Lapsed aga, kellele antakse kesk- või kõrgem haridus, tulevad kasvatuselt palju kallimad. Kõnelemata sellest, et riik igale kesk- ja üliõpilasele peab kaunis suuri summasid aastas juurde maksma, toovad õppivad noored ka oma vanemaile suuremaid kulutusi. Nii arvatakse keskmiselt iga gümnaasiumiharidusega inimese kasvatuskuludeks olevat läinud ca 10.000 kr.

Kuna keskkooliõpilaste kulutuste kohta puudub täpsem ülevaade, on üliõpilaste kulutused seevastu võrdlemisi üksikasjaliselt teada. 1932/33. a. korraldati Tartu üliõpilaskonna poolt ankeet üliõpilaste majandusliku seisundi selgitamiseks. Ankeedile vastas 96% üliõpilastest.

Neist andmeist nähtub, et meesüliõpilase kuukulud on 54,9 krooni ja naisüliõpilasel 44,8 krooni. Keskmiselt on üliõpilase kuukulud 50 krooni, või ca 600 krooni aastas, peale selle 120 krooni õpperaha.

Kui arvestada keskmiseks ülikooli õppeajaks 5 aastat, siis maksab iga ülikooli lõpetanud kodanik 15.000 krooni. Ent arvestades sellega, et riik igale üliõpilasele maksab juurde võrdlemisi tõhusa summa, siis oleks

**iga ülikooli lõpetanud kodaniku „omahinnaks“ 22.000 krooni.**

Kui siia juurde arvata aga ka need kulutused, mis tehtud nendele noortele, kelle elutee

on kindlustusasjandus hoopis lihtsam ja loomulikum, kui seda osatakse arvata. Minul kui kindlustustegelasel on tulnud seda päevast-päeva rääkida, selgitada ja mulle pole hiljem keegi enam öelnud, et seal oleks midagi fantastilist või arusaamatut,“ avaldas Sarik oma õige pale ja seisukoha.

Hetkeks valitses vagunis vaikus ja mulle näis, nagu tõmbuksid nüüd kõik jutuaajamisest kõrvale. Hallpäine härra aga tuli meile lähemale. „Või olete ka kindlustusmees, no see pärast siis kuidagi see teie jutt on arusaadav. Ega's muud, kui võtate paberi ja teete mõnele elukindlustuse kohe ära.“

„Kahjuks ei saa küll mina kellelegi elukindlustust n. ö. „ära teha“,“ muigas Sarik.

„Pole pabereid kaasas, või?“ naeris hallpea.

„Aga miks siis ei saa kindlustust teha,“ päris uudishimulik habemik, kes oli sattunud petise küüsi. Sama uudishimu peegeldus peagu kõigi nägudel.

Sarikul tuli seejärel muutuda koolmeistriks, kes õpetab suurtele lastele esimesi tähti kindlustusaabitsast. Algul asi näis igavana, kuid

lõpeb enneaegselt, kuid kelle peale siiski on tehtud juba suuri kulutusi, siis tõuseb ühe akadeemilise kodaniku „hind“ veelgi kõrgemaks.

Arvestades, et meil 1934. a. rahvaloenduse andmete järgi oli 1.126.413 kodanikku, ja võtta arvesse nende kasvatuskulusid vastavalt haridusele,

**oleme oma rahvasse investeerinud kapitali 7 miljardit krooni.**

Kui aga arvestada veel inimestesse investeeritud kapital ühes kasvikuga, siis maksaks meie rahvas ca 12,5 miljardit krooni.

Kuna meie rahva ja riigi reaalarvade hinnatakse ca 2,5 miljardile kroonile, siis selgub, et meie rahvasse on investeeritud 5 korda enam kapitali, kui reaalarvadesse. Seega osutub meie inimeste hind mitu korda suuremaks kui muude varade väärtus. Seega on inimesed palju suurem varandus, kui nn. varandus ise.

Lähtudes sellest võime ka ainelistel ja varanduslikel kaalutlusil selgitada elukindlustuste tähtsust. Kuna suur osa meie reaalarvadest on kindlustatud, siis tundub imelikuna, et inimesed, millel ka varaliselt on mitu korda suurem kaal, on enamikus kindlustamata.

Käsitledes inimeste amortisatsioon, kirjutatakse muuseas:

„Aastaid tagasi pöördus üks üle riigi tuntud tööstur autori poole järgmise seletusega:

tänu Sariku huumoriküllasele ja piltlikule selgitusoskusele hakkas kõigilt jutuosalistelt sadama täiendavat küsimusterahet. Seletus kestis vahelehuüete ja naljatluste saatel, ning kui Sarik lõpetas, oli rahval vähemalt selge, kes võib elukindlustust sõlmida, kuidas seda tehakse ja kellele see kasuks ja abiks on.

„Jah eks ta nüüd ikka kasuks vist on küll, kuid see on see hull lugu ja suur viga, et liiga kallis — ei jõua,“ viis hallpea jällegi jutu edasi.

„Ja selle maksamisega on ikka vist need päris konksud sees, kust need rahad muidu võetakse,“ oli pettasaanu endiselt umbusklik.

„Eks me siis nii ajaviiteks katsume neid konkse veidi õigemaks teha,“ nõustus Sarik selgitamiseks. Meie ümber koondus inimeste kobar ja ma esmakordselt imestasin, kuidas võib näiliselt paindumata arvudega sellise piltlikkusega opereerida. Sarik viskas paberile kiiresti mõningaid tabelleid, lisaks portfellist võetud brošüüridele ja tabelitele. Pikka-mööda küsimuste varal hakkas peagu kõigile selguma kindlustusmaksude, preemiade sala-

Minule näib, et meie tööstuses on omakulude arvestus ilmselt puudulik ja ekslik. Meie arvestame kõiki väiksemaid kulusid, kuid jätame tähtsaima kulu arvestamata, unustades, et ka inimene vajab amortiseerimist. Minu tööstuskäitis vajab rohkesti inimjõudu ja peamiselt noori, sest vanemate inimeste sõrmed ei liigu küllaldase väledusega, nõnda, nagu nõuab mu tööstuse iseloom.

**Seepärast saan ma töölisi kasustada kõige rohkem paarkümmend aastat.**

Kust mu tööliised on pärit, kes neid on kasvatanud ja kui suurte raskustega on tulnud nende kasvatajail võidelda, seda ma ei tea, ja see ei ole meid, tööstureid, tavaliselt ka huvitanud. Samuti ei huvita meid see, mis saab neist töölistist ja kuhu nad lähevad, kui nad on vanuse tõttu kaotanud oma töövõime ja on sunnitud lahkuma minu käitises. Kõik see on väljaspool meie huvipiirkonda. Kuid samal ajal oleme meie aga selle eest valvel, et kõik rakenvaraosad meie tööstuses amortiseeritaks. Kui, näit., mõni masin on oma aja töötanud, kui ta ei ole enam küllalt produktiivne, peab selleks ajaks meil amortiseerimise teel olema kogutud kapital, millega oleks võimalik soetada uus, ajakohane masin.

Kas me ei peaks nõnda ka inimesega talitama ja ka teda amortiseerima, nõnda, et tema

dus. Ja kui üldpildiliselt maksudest oli juba ülevaade saadud, hakkasid mõned huvituma, kuipalju neil praeguses olukorras tuleks maksta aastapreemiat. Sarik vastas heameelega ja ma sain teda vähehaaval abistada.

„Võib olla küll, et jõuab ikka ära maksta selle preemia,“ nõustus hallpea.

„Jah, algul see asi on küll ikka nagu võõras ja nagu raske maksta ka. Aga üks harjub varsti ära. Näe, mul mees tegi selle kindlustuse aasta nelja eest. Oleme nüüd siiani ikka päris ilusti jõudnud ära maksta. Ja kus meil muidu see raha nüüd oleks olnud. Väike koht, raha vaja igale poole — oleks kõik läbi läinud. Nüüd nagu ikka, nagu rotil talveks tagavaraks,“ muutus jutukaks keegi seni vaikunud perenaine.

Ülejäänud lühikesel teosalgi liikus jutlemine endiselt kord algatatud teemal. Tallinna lähedale jõudes aga vaibus, sest kõigil oli tegemist oma pakkidega ja muude muredega.

„Ei noh, sihukest juttu on ikka rõõm rääkida. Näe, tee läks kohe rutemgi. Ma ütlen,

töövõimetuks muutumisega oleksime kogunud vastava kapitali, mis võimaldaks temale elatust.

Neis töösturi sõnades on sügav tõde, kuid kahjuks tõde, milline ei ole leidnud küllaldaselt tähelepanu meil ega mujal, sest inimjõudu vajavad majandusala ei ole tõesti tundnud huvi töövõudude mineviku suhtes ega huvita neid, peale üksikute erandite, ka töövõimetuks jäänud inimeste saatus.

Et tootja arvestab omakuludes tootmisvahendite amortisatsiooni, see on kõigiti õigustatud, sest kui ta jätaks selle tegemata, tähendaks see ühtlasi temale edaspidi tootmisvõimaluste kadumist. Kuid

**kas ei ole ka inimesel õigusi tema tööjõu kasutajaile esitada nõudmisi, et ka teda amortiseeritaks,**

nõnda et tööjõu raugemise järel tal oleks võimalusi elatumiseks. Sellele vastatakse tavaliselt, et see olevat iga inimese oma asjaks, kuidas ta oma tuleviku kindlustab. Ent see oleks õige ainult absoluutse individualismi korral, siis, kui isiksusel on täielik tegevusvabadus. Kui aga ühiskond ei pea äärmist anarhismini viivat individualismi oma huvides soovitavaks, vaid püüab inimestevahelisi suhteid korraldada oma tõekspidamiste järgi ja piirab isiksust üldsuse huvides, tuleb ühiskonda pidada ka kehtiva

oleks ikka kõik mehed sihukesed,“ oli Sarikuga päris sõbralik endine pettasaanud pesimist.

„Mehi on veel paremaidki, kui aga lubate, märgin üles teie elukoha ja nime ja tulen külla,“ vastas Sarik. Mees nõustus sellega täielikult. Rong peatus ja algas vagunitest väljaruttamine.

„Vaadake, alati ei tohi väljas olla ainult kindlustusjahil. Vaja on võita sõpru, ükskõik kuidas. Vaja on teha propagandat. Ja seda kõike peab ajama selliselt, et keegi ei haavuks. Elukindlustus on meie oludes pisut ikkagi selline mainuspala, mida tuleb vastavalt pakkuda ja mõnele maitsta anda. Küll hiljem läheb kõik libedamalt. Eks kartul, meie igapäevane söögivili, oli algul võõras ja vähetarvitav, kuid nüüd on muutunud igapäevaseks toiduks,“ lõpetas Sarik oma märkused mulle värske ja tabava võrdlusega, kui sammusime linna poole.

Ahasverus.

korra eest vastutajaks. Ühiskond peab siis hoolitsema ka selle eest, et inimene, kes on kogu eluea töötanud täistööpingega, kes on ühiskonnale andnud kogu oma loomisvõime, et ta töövõimetus muutumise korral saaks ühiskonnalt elatust.

Masina eluiga on teatav arv aastaid. Iga aastaga kustutab tööstur masina väärtusest, vastavalt masina elueale, teatava osa ja kannab selle tootmiskuludesse. Samuti lisab ta tootmiskuludele masinasse investeeritud kapitali kasviku. Sellega koguneb töösturil masina kasutamise ajal kapital, millega ta on võimeline masina eluea möödumisel soetama uue masina.

Teeme amortisatsiooniarvestuse ka inimese kohta.

Inimese eluiga on keskmiselt masina elueast palju pikem. Meeste keskmiseks elueaks on meil 53,12 aastat ja naistel 59,60 ning keskmiselt 56,36 aastat. Inimese amortisatsiooniperioodiks tuleb pidada aega alates 20. eluaastast kuni keskmise eluea lõpuni, s. o. kuni 53 a., sest inimest võib sellest ajast pidada juba eluikka jõudnuks, kus ta toodang ületab selle rahvakahi keskmise tarbimise, millest ta on pärit. Meeste suhtes võiks seega amortiseerimisaeg kesta 34 aastat ja naistel 37 a.; võtame keskmiselt 35 aastat.

Algkooliharidusega tööjõu keskmist rahalist väärtust hindasime võrdseks 7 500 kr., gümnaasiumiharidusega — 10 000 kr. ja ülikooliharidusega — 22 000 kr. Amortiseerides neid kapitalile 35 aastaga, arvates 5% kapitalile kasvikut, tuleks meil nende aastate jooksul kanda

**igal aastal amortisatsioonikapitali fondi algharidusega isiku arvel 450 kr., gümnaasiumiharidusega — 600 kr. ja ülikooliharidusega — 1320 krooni.**

Tõeliselt peaks ülikooliharidusega kodanike iga-aastane amortisatsioonisumma olema sellest veel suurem, sest nende tööaastate aeg on lühem.

Samuti tuleks meil arvestada, et kuigi keskmise eluiga on 56 aastat, ei tähenda see veel, nagu oleksid töötajad kogu aeg võimelised kujundama amortisatsioonikapitali, sest invaliidsus võib tulla ammu enne 56. eluaastat. Ka

surm võib paljusid veel täies tööjõus inimesi viia enne hauda, kui nad on saanud tasuda oma kasvatuskulud. Selle arvel peaksime suurendama iga kodaniku arvele langevat amortisatsioonikapitali, kui tahame kõigisse inimesisse investeeritud kapitali saada täies ulatuses tagasi.

Siin tuleb meil veel arvestada seda, et kui leibkonnast on ainult mees tasulises teenistuses ja abikaasa peab kodus kasvatama lapsi ning täitma leibkonna poolt temale pealepandud teenija-ülesandeid, tuleb mehe amortiseerimisel arvestada ka abikaasa amortiseerimise vajadust ja arvused nõnda palju suurendada, et see vastaks abikaasa amortisatsioonile.

Senini on inimeste amortisatsiooni vajadust kõikjal arvestatud võrdlemisi vähe. Majanduse kõrval on inimene ses suhtes jäänud unustusse. Kuid siiski on inimese amortisatsiooni algidud mitmesuguste kindlustuste kaudu teostatavad.

Tööjõu rahalise väärtuse hindamisel oleme jõudnud otsusele, et igasse inimesse on ta kasvatamisel investeeritud suur kapital. Kuidas ka me seda investeerimist hindaksime, tuleb meil siiski öelda, et meie rahvasse mahutatud kapital ületab mitmekordselt kogu meie rahvale kuuluvate reaalvarade väärtuse. Kas aga inimese kasvatamine on nõudnud tuhat krooni vähem või rohkem, kui seda käesolev arvestus näitab, see pole väga oluline, sest inimese ja rahva rahaline väärtus jääb ikkagi väga suureks.

Kui igal majanduselust produktiivselt osavõtjal kapitaliosal on õigus arvestada rentaablust, peaks see õigus esijärjekorras kuuluma inimesele, sest inimene on mitte ainult majanduslik väärtus, vaid just tema annab reaalvarade väärtuse. Järelikult tuleks rahvuslike tulude ositamisel rahuldada kõigepealt inimese õigustatud huvid ja alles teises järjekorras võivad esineda reaalvarad oma nõudmisega.“

Need on mõtted, mis paratamatult kerkivad esile, kui me asume inimese väärtuse hindamisele. Ja see, et inimese väärtust katsuda ainelise mõõdupuuga mõõta, ei tohiks inimese tõeliselt sugugi riivata.

# Igapäevased pisilood

## Mehest, kes sülgab oma endisesse kaevu.

Hankemehena liikudes inimeste hulgas kuulub väga mitmesuguseid arvamisavaldusi kindlustuse vastu kui ka poolt. Sageli on need arvamused väga võhiklikud, mis tõestab, et kindlustus-asjandusest arusaamine on ikkagi veel väga puudulik. Alles äsja olin pealtkuulajaks ühele kahekõnele, mis arenes umbes järgmiselt:

— Kas maksate ikka edasi?

— Seda küll. Mul ju nüüd pere suurenenu ja mõtlesin summat veel suurendada.

— Siis peate küll olema väga rikas, et teil raha nii palju on loopida.

— Kuidas loopida? Ise ju seletasite elukindlustuse suurest kasust.

— See oli siis. Polnud midagi hädaga teha — tuli püüda hanesid.

— Mis jutt see on?!

— Ma seekord niisama teenistuse mõttes tegin, aga ega ma uskunud, et te nii rumal olete...

Selles vaimus arenes jutt edasi endise esindaja ja tema kindlustusvõtja vahel. Nüüd oli noormees teisel alal ja rääkis kindlustuse kohta rängimaid sõnu.

Nagu sellest näitest selgub tegutseb või vähemalt on tegutsenud kindlustusalal palju inimesi, kel endal kindlustus-asjandusest pole aimugi ja kes hiljem osutavad kõige suuremat kahju sellele tööle. Sest sageli armastavad kindlustuskandidaadid oma vastuväiteis rõhutada just seda, et nende sugulane või tuttav ise töötas kindlustus-seltsis ja tunneb asja „põhjalikult“. Kuidas on lood selle „põhjaliku asjatundmisega“, seda iseloomustab paremini ülaltoodud lugu.

## Saeb oksa, millel ise istub.

Teine lugu. Istun kohvikus. Kõrvallauas on võtnud aset üks kindlustus-seltsi vanemaid ametnikke mõne daamiga, kes vestlevad mingist lõbusast olengust.

Kohvikuuksest sisendub sihvakas noormees daamiga ja siirdub nurgalaua. Noore ametniku kaaslased-daamid on ilmselt huvitatud äsja sisseastunud sihvakast noormehes, kes tere-tas nende kaaslast, ja pöörduvad küsimusega oma lauakaaslase poole.

— Kes on see härra?

— Ah, see on üks meie a-agent, vastab noormees üleolevalt, eriti rõhuta-des sõna agent.

Daamide huvi aga näib olevat noormehe vastu suurem ja nad küsivad uuesti oma lauas istuva noormehe poole.

— Mida need agendid õieti teevad ja palju nad teenivad?

Noormees pahandab ilmselt daamide suur huvi mehe vastu ja seletab väga tähtsalt.

— Eks nad ela hingede püüdmisest. Räägivad inimestele auku pähe ja püüavad hanesid. Mõni osava suuvärgiga poiss teenib ju kaunis hästi, kuid see on vaid tänaseks-homseks. Meil neid seal karjakaupa — ühed tulevad, teised lähevad, kes neid kõiki teab. Ei selliseid mehi või usaldada.

Edasi hakkab see noormees seletama kindlustusseltside esindajate tööd, lastes seda paista võimalikult halvas valguses, eriti halvustavalt hinnates esindajate tegevust.

Ma ei talu enam seda täispuhutud loba ja lahkun. Ise mõtlen — kas see mees taipab ka seda, et ta saeb oksa, millel ta ise istub.

## Tume punkt.

Kolmas lugu. Kaupmeest J. on tabanud tuleõnnetus. Tal on põlenud osa maja ja tuli on rikkunud ära ka palju kaupa. Kogu kahju tõuseb umbes 2000 kroonile. Hoone ja kauba väärtus kokku oli 4000 krooni. Kindlustatud oli aga 2000 krooni eest. Kahju likvideerimisel on makstud kindlustusseltsi poolt välja 1000 krooni.

Nüüd on mees väga vihane kindlustusseltsile ja kogu kindlustus-asjandusele, kuna teda olevat petetud.

# Kuidas müüa elukindlustust?

Hea nina on kõige tähtsam osa müügis. Ütlen seda seepärast, et kui teil on küllalt informatsiooni, võite viia alati kindlustuse lõpule. Nina peab valmis

Milles seisab asi?

Kindlustuslepingu sõlmimisel oli esindaja tahtnud varandust kindlustada täies väärtuses, kuid kuna preemia selle eest varanduse omanikule osutus liiga kõrgeks, siis tegi esindaja ettepaneku varandus kindlustada vaid poole summa eest. Seejuures seletas esindaja, et kahju korral maksab selts välja täie kahjusumma kuni 2000 kroonini.

Nüüd ei mõista mees sugugi, miks selts ei täida esindaja poolt lubatud tingimusi. Ometi oli esindaja varustatud seltsi volitusega ja seepärast peaks tema jutt vastama tõele.

Kellelt on nüüd kahjusaajal õigus kahjutasu nõuda? Kas esindajalt, kes võib-olla isegi ei tunnud poliisitingimusi, või seltsilt? Igatahes on see probleem, mis tohiks huvitada meie kindlustustegelasi.

\*

Ülaltoodud kolm tõsilugu on nopitud välja juhuslikult ega täha vihjata kellelegi. Küll aga kinnitavad need, et kui meie sageli kurdame kindlustustegevuse edu puuduse üle, siis igakord vead ei peitu väljaspool, vaid nende juured on meis endis. Mõnigi pisi asi, mis üldiselt ei näi tähendavat palju, aitab siiski kaasa selleks, et kujundab ebasoovitava õhkkonna, milles töö ei saa areneda normaalselt. Just pisi asjad ongi need, millest sõltub üldine edu või edutus.

Seepärast, tuues ära siin need pisi lood, tahaksin veel kord juhtida tähelepanu sellele, et kindlustustegevuse edukaks arenguks on vaja kõigi ühist koostööd. Iga logisev rattake, iga mõrane nud lüli võib kahjustada meie tööd. Tahame seda vältida, peame hoiduma kõigest, mis meie tööd võib häirida. Eeskätt peame hoolitsema, et kõik need, kes sellel alal töötavad, oleksid teadlikud omas kõrgetes ülesannetes ja suhtuks asjasse heatahtlikkuse ja arusaamisega.

R. R.

olema haistma kohe sel momendil, kui olete teinud kontakti. Mina teen kontakti sõbralikul viisil, püüan kultiveerida sõprust ja võita oma kandidaadi usaldust. Ainult siis, kui olete võitnud usalduse ja sõpruse, on olemas eeldused ärijutu ajamiseks. Neid kontakte saab teha mööda võhivõõraid inimesi käies. Mõnikord käin päevad läbi ühest uksest sisse, teisest välja, ilma et teeksin tõelist pingutust elukindlustust müüa. Lihtsalt olen informatsioonijahil. Siis jälle teised kontaktid saan oma inkasseerimiskäikudel.

Kuulen mehest, kes on ostnud uue maja, või jälle, kellele on langenud lisa kohustused perekonnakasvu tõttu. Siis kohe lähen teda külastama, ütlen talle, et soovin temaga tutvuda, ja küsin, milline raha mahutamise viis tal on. Harilikult on ta vastuseks, et pole mingisugust, ja siis jatkan tavaliselt oma küsimusi. Kuidas on lood ta majaga? Kuidas võlgadega sellel? Kuidas lastele hariduse andmisega? jne. Vastuste põhjal neile küsimusile ehitan oma kindlustusjutu ja siis küsin ootamatult, kui kaua võib ta perekond elada korrapärase sissetulekuta.

Tõsiasi on see, et ma ei kaota kunagi kandidaate. Ja kui ma analüüsin nende mitmesuguste inimeste seisukordi, siis koostan ma kavu tõelisteks kindlustusjuttudeks. Kuid veel ei tee ma sellega algust. Esmalt külastan sissejuhatuseks kandidaadi naist ja räägin talle kindlustusest ja selle kasust, kusjuures püüan jõuda selgusele, mis teda selles suhtes kõige rohkem huvitab. Muidugi püüan kõigiti äratada tema huvi. See on hea psühholoogiline efekt, kui on äratatud naise huvi. Alles selle järele määrän kindlaks kohtamise ta mehega, sest et mul on käes kõik vajalik informatsioon. Kava, mille ma neile pakun, vastab nende vajadustele ja ma tean täpselt, mida lähen kandidaadiga rääkima. Kui sisse astun, pakun juba teatud poliisi ja seletan ära kõik selle hüved. Muidugi tekivad kandidaadil selle kestel küsimused. Need küsimused näitavad mulle, mis teda kõige rohkem huvitab.



# Oskar Lillendal VREIBÄRGID

## ajavad kindlustusjuttu

Ühel õhtutunnil, kui Vreibärgide pere istus vanamehe juures jälle laua ümber ja arutas mitmesuguseid päevasündmusi ja päevaküsimusi, läks jutt viimaks kindlustusajandusele.

„Asjatu rahamatmine,“ arvas Aarat. „Kui inimesel on raha veidi üleliiga, siis saab seda kaa muidu kasulikult tarvitada,“ oli Rutsi arvamine.

Kuid Karlutt oli teisel arvamisel. „Meil istub praegast siin suur rahahunnik laua ääres,“ tähendas Karlutt. „Tuleks ainult õigel ajal käpp piiale panna...“

„Ei tia, kus see raha piaks siin olema,“ pomises Villem. „Mina seda praegast küll ei näe...“

„Sina see rahahunnik olekdki,“ sõnus Karlutt. „Meie kindlustame sind kolme peale ära. Laseme su elu kindlustada...“

Selline otsekohene häbematus ajas Villemi hinge täis.

„Kas ma põle eluaeg teie eaks töödand ja raha kokku kraapind, nüüd, kuramused, tahate veel minu elukindlustuse pialt leigata!...“

Ka Aarat ja Ruts pidasid Karluti väljendust isa kohta ebasündaaks, kuid Karlutt ei lasknud end sellega sugugi heidutada, vaid tõi välja kaaluvad argumentid.

„Meie vanamees on paergast viiskümmend ja kolm aastat vana. Klaar! No ütleme, elab veel kolmkümmend seitse aastat — seega sajaastaseks...“

Villem lõi tusaselt käega.

„Ää aja lori,“ tähendas vanamees. „Mis ma siin maailmas siis nii pailu olen pahanud valmistanud, et pian nii vanaks elama. Kui ma veel viisteist aastat koditan, siis on mulle küll ja küll — siis keeran oma kõrvad pia alla ja kobin Maali kõrvale Rahumäe liivakünka alla. Vaadake siis, poisid, kuramused, et te Mustamäele suusatama minnes mind ikka vaatama tulete...“

„No on ea — elad veel viisteist aastat,“

jatkas Karlutt. „Kindlustame su elu kümne tuhande krooni eest viieteistkümneks aastaks. Elad kauem, saad ise selle raha kätte, murrad aga sõna ja lased ennast vikatimehest enne maha murda, siis saame kindlustussumma kätte meie. Kus siin see auaavamine või kedagist!...“

Villem lõi peaga nõksu ja jäi mõtlema. Tähendas siis:

„Kultuura-maailmas on elukinnitused igal pool moes. Kui ma nüüd praegast ennast kätte võtan, vat teen ära kah. Kuid teie ei pia minu surma pialt teenima mitte üks roheline sent. Lasen oma elu kinnitada lastelaste nimeliale. Mul on väegade tundlik süda, aga kui ma sellele mõtlen, et kui olen surnd, teevad poisid vanamehe mälestuseks veiksed tropid, mida mina pian oma surmaga kinni maksma ja mina sellest perekondlikust koosviibimisest mette ei saa osa võtta, siis paneb sees kihvatama. Aga vat elukinnitus teha nisukese tingimusega, et see summa maksetakse välja minu poegade lastele nende täisealiseks saamisel, siis on selles asjas oma suur mõte. Et teie, poisid, väegade kurvaks ei saaks, siis piate kaa teie saama veiksed moneedid. Selle eest piate laskma aga mulle eestpalvet pidada ja Aarat, kelle pärast ma siin maailmas olen pailu vaeva ja äbi kannatand, piab igal aastal ükskord tulema minu auale ja sial ühe rehkenduse ülesande lahendamada...“

Ruts ja Aarat püüdsid küll vanameest veenda, et polevat mingit mõtet elukindlustamiseks, kuid Villemile oli hakanud meeldima Karluti ettenägelikkus ja Villemi elukindlustamine oli seega juba otsustatud.

„Nüüd, kus meil on maja, minul koloniaalvõi virtskauplus, Rutsil ja Aaratil tislertöököda, tuleks mõelda ka nende kindlustamiseks,“ jatkas Karlutt oma kindlustustegevuse propagandat.

„Maja akureerimine on änam kui tarvilik,“ tähendas Villem. „Läheb ühel pääval see suur unnik laudu ja puid põlema — oidku issand küll selle eest! — siis vähämalt ei lõpe see õnnetus meie täielise ruhineerimisega. Vat — ammuks see oli, kui tislereis läksid Aarati tuletegemisel põlema laastud ja meie noorärra sial ihust ja ingest tuld materdas. Põleks mina appi läind, oleks jälle üks noor tööstus maha põlend, koos Aarati eesti stillis taburettidega, kappide ja laudadega...“

„Seinad oleksid ikka püsti jäänd,“ arvas Aarat. „Siment ja pidoon ei põle...“



„Sellest on väga vähe tröösti,“ jatkas vanamees. „Une ehitamiseks on aga jälle vaja palju raha. Nüüd ütlen mina selge sõnaga, kui meie sihtasutuse või majuraadi „Oma Maja“ direktor: tiskeri töökoja sisseseade tuleb kinnitada tuleõnnetuse vastu. Ja töökoja omanikkude kulu ning kirjadega...“

Aarat ja Ruts protesteerisid selle vastu. Nende käitiskapitaal olevat vähene ja see ei lubavat teha kaalumatuid kulutusi.

„Põle aga siin kedagist vasta joriseda!“ pöörutas vanamees poistele peale. „Pärast seda pisikest tuleõnnetust oleksite kindlasti saanud oma veiksed väljamaksud, aga nüüd tuleb ikkegi omast taskust anda välja paardikimmed kroonid töökoja põranda, lae ja seinte rimondiks...“

Karlut otsustas oma äri sisseseade ja kaubad kindlustada varguse ja tuleohtu vastu. Kaaluti veel muidki kindlustamise võimalusi, kuid et kellelgi polnud selgemat ülevaadet kindlustustegevusest ja selle viisidest, siis otsustati volitada vanamees astuma läbirääkimistesse ühe suurema kindlustusseltsiga.

Ühel ilusal päeval pani vanamees uned riided selga ja seadis sammud ühe suurema kindlustusseltsi uksest sisse. Villem usaldas oma soovid ühele vastutulevale ametnikule ja see juhtis teda kellegi mehe juurde, kes Villemi võttis lahkesti vastu.

Villem esitas rea kindlustuse sooviavaldusi. Ta võttis taskust välja pika paberi, millele oli kõik üles märgitud.

Ametnik võttis Villemi käest paberi ja nuris selle sisu.

„Soovite ka enda elu kindlustada?...“ küsis ametnik.

„Seda soovitas minule minu noorem poeg. Mul on nisukene mõte, et kui ma tõesti piaksin suurema, siis piaks sellest kuidagi ühiskonnale olema oma veike kasu. Aga mul oleks selle juurde oma veiksed punktid...“

Ja Villem tõi taskust välja ühe teise paberi, millele oli märgitud, milleks pidid pärijad kindlustussumma kasutama pärast anuväärt kodaniku Villem Vreibärgi surma.

Need punktid pange üles testamenti,“ andis ametnik nõu. „Kui surete, maksetakse summa vaestelastekohtu deposiiti ja küllap see kohus korraldab kõik, mis vaja.“

Niisugune asi meeldis Villemile. Kuna ametnik oli lahke ja vastutulelik, siis sai Villem temaga paraja jutuotsa peale.

„Iga inimene peaks oma elu kindlustama,“ sõnas ametnik. „Siis oleks pärijatel ka mi-

dagi võtta. Vaat’ — ühel päeval astub meie esindaja sisse ühe pastori juurde, et teha ettepanekut elukindlustamiseks. Pastor alguses vastu nagu rauda. Tema elukindlustajaks olevat jumal taevas. Ja inimene ei pidavat mitte koguma seda, mida sööb koi ja rikub rooste. Viimaks aga nõustub pastor siiski elu kindlustamisega, kuid tingimusel, et esindaja tema elu kindlustamisest ei hingaks kellelegi. Kui koguduse liikmed saavad seda teada, et hinged-karjane olevat oma elu kindlustanud, siis võivat see tekitada pahandusi. Sest kristliku õpetuse järgi pidavat inimese ajaliku elu kindlustama kristlik elu, aga mitte raha. Noh, kindlustatigi siis pastoriherra elu, kuid unustati varanduse kindlustamine tegemata — paar päeva hiljem tungisid vargad korterisse sisse ja viisid ära pastoriherra raadioaparaadi...“

„See oli nagu saadanast,“ arvas Villem. „Kissee käskis tal elu eest muretseda — oleks pidand ikke va’ varanduse-natukese eest oolt kandma. Aga mine tia, kust otsast see õnnetus tuleb...“

Lugu lõppes sellega, et Villem saavutas läbirääkimistel soodsad tulemused ja mõni aeg hiljem siis viidi täide elukindlustus. Villemile soovitati tutvuskonnas teha kindlustustegevuse propagandat. Vanamees võttis seda ettepanekut tõsiselt ja esimene mees, kelle juures Villemi misjoniföö läks hästi korda, oli tema endine majaperemees Ludvi Lemmeste.

Kolm päeva hiljem löi Araat töökojas peitliga päkka. Verd tuli palju ja poiss lippas suures hädas tuppa. Koridoris tuli talle vastu vanamees ja päris õnnetuse iseloomu kohta lähemaid andmeid. Otsekohe ja sealsamas käis Villemil peast läbi mõistlik mõte ja soovitas Araatil kindlustada ennast tööõnnetuste vastu.

Aarat vaatas kord vanamehele otsa ega öelnud midagi ja kiirustas oiates tuppa. Paar hetke hiljem tuli tänavalt majja mees ja nõudis majaperemeest. Villemiga kokku saades tähendas võoras, et tema tõmmanud oma palitu veetoru traadi küljes katki, ja nõudis väljamaksmist. Kuna nõutud summa oli ainult viis krooni, siis tasus Villem selle pike-ma jututa.

Järgmisel päeval läks Villem kindlustusseltsi tagasi ja laskis teha sihtasutisele „Oma Maja“ tsiviilvastutuse kindlustuse.

„Nüüd tõmmaku või endale maja kaela,“ pomises Villem. „Mina ja meie änam kahjude eest ei vastuta...“

## Kaks kirja

Mina olen lihtne, tavaline kodanik, kes kindlustusasjandusest ei tea midagi. Mind ei huvitagi teie sisemine kord ega korraldused — need on teie endi asi. Küll aga on mul mõnigi sõna öelda teile, kuna väga sageli teie inimesed mind on tülitanud. Ja kui ma nüüd

pöördun teie oma ajakirja kaudu teie poole, siis ei sünni see mitte kättemaksu tagamõtega, vaid lihtsalt asja huvides.

Teie, kindlustusmehed, külastate mind sageli ja räägite mulle elukindlustusest. Ent vaatamata sellele pole mulle siiski saanud

selgeks, mis see elukindlustus õieti on ja miks ma peaksin oma elu kindlustama.

Teie kõnelete küll poliisist, mida ma saan, ja preemiast, mida ma pean tasuma, ning lubate mulle dividendid ja tont teab mida kõik veel. Kuid ma pean teile ütlema, et mind ei huvita teie poliisid, preemiad ega dividendid. Ma tahan teada, mida teie mulle pakute ja palju teie minult selle eest nõuate. Ütelge mulle lihtsalt ja selgesti, mida annab mulle elukindlustus ja palju see maksab. Kõik muu on üleaarne ja teeb asja keeruliseks.

Teie sageli tulete minu juurde ja alustate juttu elukindlustusest, nagu pakuksite mulle taskunnuga või sitsirätti müüa. Seejuures tahate sõlmida tuhandetesse kroonidesse küüni- vat lepingut, mis peab vältama aastakümneid. Kuidas saan ma ajada teiega suurt majanduslikku ja perekonnaelu käsitavat tehingut, kui olete mulle võõras ja ma ei tunne teid.

Teie tulete mõnigi kord ebasobival ajal, kui mul parajasti on käsil mingi töö või viibin võõraste inimeste keskel, ning alustate oma juttu. Kuidas saan ma seesnguses olukorras kõnelda kaugeleulatuvast eluprobleemidest, mis haaravad mind ja minu perekonda.

Teie tahate, et ma peaksin kohe ja kiiresti otsustama küsimuse üle, mis pole mulle tut-

tav ja mille selgitamiseks teie peate vaid pooletunnilise „loengu“. Miks ei ole teil kannatust minuga asja pikemaks kaalumiseks ja läbirääkimiseks.

Teie tulete ja nõuate, et mina peaksin nõustuma teie poolt tehtud ettepanekuga, andmata aega minul endal selle üle otsustamiseks, kas ja kuidas see mulle oleks sobivam. Seda ma ometi ei saa, kui ma vähegi ise tahan olla majas peremees ja otsustada selle üle, mis on mulle vajalik.

Vaadake, seepärast tababki teid väga sageli peetumus omas töös. Kui teie tahate, et see oleks teisiti, siis katsuge oma tööd võtta veidi põhjalikumalt ja suhtuge meisse, kindlustusvõtjaisse, veidi suurema tõsidusega. Mind tõesti huvitab kogu kindlustusjutt, kuid püüdke leida selleks sobiv aeg, koht ja viis. Ning mis kõige tähtsam — ajage kindlustusjuttu minu arusaamisele ja vajadustele vastavalt, aga ärge uskuge, et teie siis juba olete teinud kõik, kui teie mängite maha oma päheõpitud hankeloo — ükskõik kus, millal või kellele.

Lootes, et meie tulevikus võime arusaavamalt üksteist kohata,

jään Teid ootama.

Teie Kindlustuskandidaat.

*Armas Kaarel!*

*Kuna Sa oled otsustanud asuda tööle kindlustuspõllul, siis tuleb Sul arvesse võtta palju tähtsaid tegureid.*

*Kõigepealt on tarvilik, et pead omandama omal alal põhjalikke teadmisi. Sinu töö seisab selles, et pead leidma neid, kes vajavad raha kunagi tulevikus, kui palju nad seda vajavad ja millal ja mis otstarbeks. Selleks peab olema Sul küllalt selge pilk, ideaal ja ideed, ja sinu töö on müüa neid oma kindlustuskandidaatidele.*

*Sa pead olema töökas ja iga päev kulutama hulk tunde tööks. Sa pead tundma vaimustust oma töö vastu, sest sellega annad Sa vaimustust edasi oma klientidele. Sa pead looma endale hea nime sellega, et talitad ausalt oma klientidega. Sa pead olema valmis koostööks ja alati abivalmis oma klientidele, ilma et Sa näeksid selles oma otsest kasu.*

*Võrreldes paljudel teistel kutsealadel tegutsevatega, nagu advokaatide, arstide, raamatupidajatega jne., on teil võimalused palju suuremad, sest et teil pole tarvis oodata kliente oma büroos. Teie töö seisab selles, et lähete ja otsite ise oma kandidaate ja kliente ning teie tulu oleneb väga palju sellest, kui palju pingutate ise jõudu.*

*Usun, et süvened põhjalikult sellesse, mis suudab kindlustus pakkuda klientidele. Muidugi ei suuda Sa õppida kuigi palju raamatust või oma erialalisest ajakirjast, kuid selle vastu aga küllalt kogemustest tegeliku töö juures. Palju jõudu Sulle selles töös!*

*Sinu Joosep.*

# Hankemehe kodukool

## Pole tähtis mida, vaid kuidas räägid.

Pidage silmas alati vana aksioomi: Üheksa kümnest müügist ei tehta mitte sellepärast, et klient usub, mis müüja ütleb, vaid sellepärast, et ta usub, et müüja ise usub, mis ta ütleb.

Selles aksioomis on nii palju tõtt, et seda peab ikka ja jälle lugema. See tähendab, et müüjal oma seisukohal on rohkem tähtsust kui sel, mis ta ütleb.

Teie ei saa müüa elukindlustust, kui puudub julgus. Teie kandidaat avastab selle kohe. Teie ei saa müüa elukindlustust ka siis, kui teil on kahtlus selle tähtsuses kandidaadi suhtes.

Otsene ja õiglane vaimustus kaalub kindlustusjutus rohkem kui loogika. Isegi teie rumalused selle kestel on andestatavad. Pea alati silmas oma seisukohta. Enne kui astute kandidaadi juurde sisse, mõelge alati, mis kasulikku suudate talle pakkuda. Ole agressiivne ja kindel. Pea meeles, et müük oleneb rohkem viisist kui sellest, mis räägite.

„Equiosia“.

## Kas tal oli õigus või mitte.

„Ei,“ ütles naine, „meie ei vaja elukindlustust.“

Kui Jüri sureb homme, loodan, et saan teenistuse, millest ehk jätkub. Mõni sugulane võtab ehk lapsed oma hoole alla ja hädakorral on neid võimalik paigutada lastekodusse.

Muidugi on mõned võlad, aga võlasaldajad võivad ju veidi kannatada. Oleme seni täitnud kõik omad kohustused.

Lastel pole nüüd vaja jumal teab mis haridust. Väike Jaan tahab juba neljateistkümnendaastaselt minna tööle ja Hilda läheb jälle kuhugi kohvikusse ettekandjaks.

Jüri ja mina ei vaja raha, kui oleme saanud vanaks. Kuigi lastel on juba omad perekonnad, võivad nad siiski meid ju aidata. Küll nad annavad meile mõne nurgakese, kus võime veeta elu-

õhtu. Ja kõige halvemal juhtumil võtab meid vastu mõni vanadekodu.

„Ei,“ ütles naine kindlasti, „meie oleme kõik hästi järele kaalunud. Meie ei vaja elukindlustust.“

Teostades kokkuhoidu elukindlustusega, toimite nii nagu panete järjekindlalt ühe jala teise ette — ja teie ei ole kindel, et lähete sinna, kuhu kavatsite.

\*

Homse müügi teete tutvuse abil, mille täna sõlmisite.

## Keskmine seadus.

Ameerika ärimees James T. Mongan ütleb oma „Thoughts on Salesmanship“is: „Ärimees, teie olenete kõige rohkem keskmisest seadusest, mis on parim, sõbralikum ja tugevaim seadustest, mida tunneb inimene. Kui saate kuus või seitse „ei“d, siis on rohkem „ei“sid juba raskem saada.“ Ei süsteem, ärimehelikkus, vaid lihtne paljude inimeste kohtamine annab müügivõimalusi.

## Otsusta, kuhu lähed — ja siis mine.

Prantsuse kirjanik Victor Hugo ütles kord: „Tema, kes igal hommikul plaanitseb oma päevaseid ärilisi toiminguid ja talitab oma kava kohaselt, sel on käes niit, mis viib teda läbi ärielu labürindest. Oma aja korraldamine on nagu valguskiir, mis valgustab kõike ta tegevust. Kuid kus pole plaani, kus pole aeg jaotatud, seal valitseb kaos.“

Tark esindaja koostab alati enne tööleminekut kava ja siis viib selle kava ka järjekindlusega läbi. Süstemaatiline kandidaatide otsimine, süstemaatiline müügiplaan ja süstemaatiline kindlustusjutu plaan on algnõue esindaja töö eduks. Suurema osa esindajate viga on, et nad on nagu tüürita laevad, kes triivivad sihitult aru andmata, kuhu nad lähevad. On ka esindajaid, kes ei pea ülesseatud sihti kuigi tähtsaks ja väiksemagi ebaõnnestumise puhul võtavad

uue suuna. Kuid selline talitusviis pole õige. Tuleb ikka ja jälle püüda ülesseatud sihi poole minna. Nurjumine ei tohi sundida muutma suunda. Alati peab esindaja teadma, kuhu läheb, ja siis hakama minema. See on edu pant.

## **Ärge ehitage ülepääsmatut müüri.**

Paljud inimesed ehitavad kartuse, julgusetuse ja kõhkluse müüri nii kõrge, et edu jääb saavutamata.

Seal on kartus, et see või teine asi pole võimalik, seal on kartus tuleviku pärast, seal on teiste kartus. Need on kivid, millega ehitate müüri, millest ei saa üle. Iga kartus, mis tekib, on alati uueks kiviks selles kõrges müüris, mille ehitate.

Kiskuge maha kartuste müür. Selle asemel, et lisandada müürile mõnda uut kivi, kiskuge järjest vanu kive maha. Lammutage kartuste müür lõplikult, see annab võimalusi, see toob edu!

## **Palgapäev — kõige tähtsam.**

Paljud kogenud esindajad rõhutavad, kui tähtis on minna inkasseerima peale palgapäeva. Kuid siiski paljud ei arvesta seda. Nagu näitavad Ameerika Ross Federal Research Bureau uurimised, kinnitavad need seda vana tarkust. Nagu näitavad uurimisel kogutud andmed, kulutavad rohkem kui pooled Ühendriikide palgalistest kogu oma palga ära samal päeval, kui nad on saanud selle kätte. Ainult 27,5 prots. palgalistest on peale palgapäeva ainult 10 prots. oma palgast alles ja ainult 0,4 prots. palgasaajaist on veel 90 prots. palgast alles.

Ainuke järeldus siit on, et kui ei taha inkasseerida tulemusteta, siis peate minema inkasseerima kohe peale palgamaksmist. Mida varem, seda parem.

„Metropolitan Underwriter“.

## **Peab arvestama naist.**

Iga esindaja teab oma kogemustest, et kindlustusjutu kestel saabub saatuslik moment, kui mees pöörab oma naise poole ja ütleb: „Mis sa arvad sellest?“ Kindlustuse sõlmimine oleneb

naise vastusest. Kui ta on nõus, siis on kõik korras, kui mitte, siis on kõik läbi. See on ükskõik, kui palju aega olete kulutanud kindlustusjutu koostamisel, kui hoolikalt ja arusaadavalt selle esitanud, ega see ei olene ka kandidaadi tahtest, kui teie pole arvestanud tema naist. Mehed sõlmivad mõnikord elukindlustusi küll naiseta, kuid igatahes on tarvis selle üle enne selgusele jõuda.

## **Nii ma algasin.**

Vana kindlustustegelane kirjutab: „Kunagi ei unusta ma oma esimest päeva välistegelana. Mõtlesin väga palju, keda külastada, sest ma ei tundnud võõras linnas, kus tööle asusin, kedagi. Siis märkasin, et suur uus maja oli saanud valmis. Kindlasti võib seal olla hulk häid kindlustuskandidaate. Nii hakkasin käima ühest uksest sisse, teisest välja. See polnud sugugi kerge, kuid nagu nägin hiljem, oli see siiski kõige parem, mis võisin teha antud olukorras. Omandasin teadmisi müügistrateegias, taktilist pealetungi ja sain informatsiooni kõneluste kestel. Nüüd aastate möödudes külastan veel ikka samuti tundmatuid isikuid. Leian, et see värskendab vaimu ja on ka kasulik. Näiteks mõni aeg tagasi võtsin kümme nime telefoniraamatust. Kahe nädala jooksul olin juba kolmel neist sõlminud elukindlustuse 12.000 kr. suuruses. Ja ülejäänud seitsmest leian veel, et kaht on väärt lähemas tulevikus külastada.“

## **Sakslased võitlevad esindaja avansiga.**

Nagu mujal, nii võideldakse ka Saksamaal kindlustuse alal, et saada ebasoovitavaist elementidest lahti, kes teevad ainult kindlustuse heale nimele kahju. Kuid leitakse, et mõned kindlustusseltsid ise soodustavad nende tegutsemisvõimalust kindlustuspöõllul. Üheks selliseks mooduseks olevat provisjoni etteandmine avansina. Nii naelutab Saksa kindlustusajakirjandus tugevasti kinni ühte sellist juhtumit, kus on tõusnud esindaja avanss 1800 margani ja kindlustusselts hakanud seda tagasi nõudma. Et selline asjaolu on võimalik olnud, peetakse kindlustusajandusele suureks häbiplikeiks ja nõutakse, et „provisjoni etteandmist tuleb pidurdada, mis takistab, et ausate kindlustatute raha mitte abapuhtaisse kättesse ei voolaks.“

# ÕNNETUSTIE KROONIKAT

## Õnnetusi inimohvritega

— 11. detsembril uppus Peipsi järve Mustvee elanik Sumin, vajudes läbi nõrga jää.

— 15. detsembril leiti oma korterist surnuna Tallinnas Lasnamäe tän. 28 Jakob Hansmann, 49 a. vana.

— Samal päeval suri südameataagi tõttu järsku Tallinna restoraator Nikolai Boltov, 32 a. vana.

— 17. det. uppus Tartus Emajõkke 21-aastane Alfred Annmann, kes pärit Tartumaalt, Veski vallast.

— Samal päeval said Petseris, Roosi tän. 1 vingusurma abielupaar Ivan Kostjenko ja Emilie Vacks. Surm järgnes vara suletud ahju tõttu vingumürgitusest.

— 18. det. uppusid kalapüügil Viimsi valla Leppneeme küla kalur, 39-a. Kalle Lauri, koos abikaasa Leontiinega. Maha jäi vaesel perekonnal 4 alaealist last, kelle aineline seisukord ülliraske.

— 20. det. uppus Voore vallas Roela as. Levala jõkke Ludvig Albert.

— 21. det. astus hajameelsusest mõõdasõitva mootorrongi ette ja sai silmapilkselt surma Jõgeval, Aia tän. 4 elunenud Anna Tuul.

— 23. det. sai Kehras mootorrongi all teel töökohalt koju surma 26-aastane tööline Voldemar Siidro, kes elas Raasiku vallas, Uuskülas.

— 29. det. sai surma kaevandusest kaastoodud lõhkepadruni plahvatusel Kiviõli tööline R. Teder, 30 a. vana.

— 31. detsembril külmus suusatamisel surnuks Valgas, Kesk tän. 20 elutsenud 25-aastane Vladimir Luuse.

— 1. jaanuaril tapeti metsas kontrollkäigul viibiv, Vao vallas elunenud metsavaht Johannes Pau.

— 3. jaan. sai surma kogemata lahtiläinud haavlipüssi laengu läbi Viljandimaal Tarvastu valla Matu talu rentnik August Rennit, 44 a. vana.

— 4. jaan. uppus Tallinnas merre suplema läinud 62-aastane majaomanik Juhan Mällö, kes elunes Luise tän. 5. Leinama jäid abikaasa ja lapsed.

— Samal päeval leiti Harku ja Sõrve raudteejaamade vahel teel Rannamõisas elunenud 57-a. Johannes Rohuniit. Surm tuli südamenõrkusest. Leinama jäi abikaasa.

— 6. jaan. suri Tallinnas järsku Tatari tän. elunenud Vello Lainvee, 35 a. vana.

— Samal päeval suri Nõmmel, Röömu tän. 16 elunenud Juuli Saguri, 63 a. vana, südamerabandusse. Naine oli läinud kodunt välja ajalehte ostma.

— Samal päeval leiti Tallinna lähedal Nabala maanteelt poolkülmununa lumehangest Tallinnas, Hollandi tän. 48—28 elunev 32-aastane Otto Sarets, kes suri järgmisel päeval.

— 8. jaanuaril leiti oma korteri trepikojast surnuna südamerabandusse a.-s. Pärnu Kreidiitpanga peadirektor Oskar Bõthlingk, 49 a. vana.

— 8. jaan. jäi ülenurme raudteejaama lähedal rongi alla ja sai silmapilkselt surma kohalik taluomanik Peeter Tabur, 69 a. vana. Mees oli hobusega teel piima viimas Tartusse.

— Samal päeval suri koduteel reele Vastsemõisa v. Oksa talu teenija Petronella Vieliczko. Surma põhjustas külmumine.

— 9. jaan. leiti Virumaal, Mahu v. Rannu koolimaja juures hange külmununa Rannu küla elanik Evald Armi, kes oli surnud.

— Ööl vastu 22. jaan. jäi Jõgeva raudteejaama lähedal rongi alla ja sai surma Jõgeval elunev raudteelane Peeter Mändvee, 43 a. vana. Leinama jäi naine väikese lapsega.

— 25. jaan. suri Pärnus, Aru tän. 10 elunenud Gustav Triik. Surma põhjustas südamerabandus.

— Samal päeval leiti lumehange surnuks külmununa Koigi vallas samanimelises külas elunenud Hans Sääsik.

— 26. jaan. kukkus Halinga v. Vahenurme külas surnuks 55-a. Jaan Jaakson. Mees oli ahjule magama heitnud ja sealt alla kukkunud.

— 1. veebr. kukkus Viljandis, Uus tän. 16 elunev Ann Mõttus trepist alla ja sai seevõrra raskeid vigastusi, et suri teel haiglasse.

## Tuleõnnetusi

— 13. detsembril põles ära Punasoo raudteejaama lähedal Kehra sulfaattselluloosivabrikule kuulunud puumaterjali 2400 kr. väärtuses. Tuli sai alguse tööliste ettevaatamatusest.

— 13. det. süttis Tallinnas Vabriku tän. 6 J. Mittuse malmivalamistöökoda, millel põles ära katus. Tuli sai alguse ahjust lennand sademest.

— 15. det. süttis Nõmmel, Apteegi tän. 7 elumaja, mille omanikuks oli Jakob Saarman. Tuli sai alguse seinale lähedale pandud petrooleumilambist. Majaomanik jäi tulle ja sai surma.

— Samal päeval põles maani maha Saaremaal Mustjala v. Vahapilli külas Herbert Mulla elumaja koos sama katuse all oleva reheatusega. Tulle jäi vallasvara ja loomatoitu. Tuli sai alguse vigasest korstnast. Kahju 3130 kr. Varandus oli kindlustatud 2000 kr. eest.

— Samal päeval põles maani Pärnumaal, Häädemeeste v. Rannametsa külas Voldemar Johnsoni talu elumaja koos rehega. Tuli sai alguse vigasest korstnast. Tulle jäi loomastõta. Kahju 3000 krooni.

— 19. det. põles ära Rae vallas Kantjala mõisas umbes 3000-puudane rukkipothu-kuhi,

mille omaniku mõisarentniku Luupi kahju 1800 kr. Varandus oli kindlustatud. Oletatakse süütamist kurja käe läbi.

— 21. detš. põlesid Muhus Levalõpme külas Jüri Veskimestri põhuküün ja osa elumaja. Tulle jäi loomi. Kahju 3000 kr., kindl. 2600 kr. eest. Tule põhjustas tikkudega mängiv laps.

— Ööl vastu 22. detš. süttis Narvas, Salme tän. 4 Emilie Leinbaumi kahekordne puust elumaja. Tulle jäi elanike vallasvara, väärtpabereid j. m. Kogukahju 45 000 kr.

— 24. detš. põles ära koos masinatega ja valmismaterjaliga Rägavere vallas Alice Mägi sae- ja jahuveski koos saapatikuvabrikuga. Kahjusumma üle 35 000 kr. Kogu varandus oli kindlustamata. Omanik sai närvivapustuse.

— 26. detš. süttis Soontaga vallas ja põles rusudeks Hilda Mannile kuulunud taksoauto P-537. Tuli sai alguse plahvatusel mootori käivitamisel.

— 27. detš. süttis Narvas, Tallinna mnt. 31 Mihhael Kubõshkini suur hoone, kus ühise katuse all hobusetallid, sigala, põhujä heinaküümid, ning põles maha. Tulle jäi peale muu ka 3 hobust ja 3 siga. Kahju 4000 krooni. Kindlustatud oli vaid hoone 750 kr. väärtuses.

— 28. detš. põles maani Misso vallas Mokra külas potikivitööstus, mille omanikuks Nikolai ja Aleksander Vungid. Tules hävis kogu sisseseade. Kahju 7000 kr. Varandus oli kindlustatud 4700 kr. väärtuses. Tuli sai alguse hooletusest.

— 1. jaanuaril süttis Võrumaal, Leevi vallas Leo Leisikule kuulunud jahu- ja vilaveski ning põles maani. Omaniku kahju 30 000 kr., millise summa eest ka veski oli kindlustatud.

— 6. jaan. põles maani Tartumaal, Kuremaa vallas Elmar Limbakile kuuluva Nuudi talu elumaja koos laudaga. Tulle jäi suur osa vallasvara. Kahju 5000 kr. Kindlustatud oli hoone 2250 kr. väärtuses, vallasvara kindlustamata.

— Ööl vastu 8. jaan. põles maani Palupera alevikus Jaan Rammani üks kõrvalhooneid. Tulle jäi ka vallasvara. Omaniku kahju 2500 krooni. Kindlustatud oli vaid hoone 1000 kr. eest.

— 8. jaan. süttis tuli Petseris, Poska tän. Semjon Leshkini kuurides, kus põles ära suurem viljatagavara koos hoonega.

— Samal päeval süttis Luunja vallas Gustav Annuki põhuküün. Tulle jäi 64 000 puuda põhku. Omaniku kahju 7500 kr. Kindlustatud oli vaid hoone 4500 kr. eest.

— 10. jaan. hävis tules Türil, Paide tän. 12 asetsenud maja kuur. Tulle jäi sõiduauto ja suurem hulk küttematerjali. Kahju 750 kr. Kindlustatud oli hoone 250 kr. väärtuses.

— 11. jaan. põles maani Viru-Roelas Jaan Lossi pärijatele kuuluva talu elumaja koos rehealuse ja vallasvaraga. Kahju üle 2500 kr. Ainult hoone oli kindlustatud 300 kr. väärtuses. Tuli sai alguse liigest leivaahju kütmisest.

— 16. jaan. põles maani Narva-Jõesuus J. Poska tän. 24 Kristjan Maueri kahekordne

puust elumaja. Hävis ka hulk vallasvara. Kahju 35 000 kr. Hoone oli kindlustatud. Tuli sai alguse vigasest korstnast.

— Ööl vastu 20. jaan. süttis Tallinnas 8 mitmesugust kahjutuld. Neist suuremad olid Estonia pst. 17 karbitööstuse põlemine, kus tekkis kahju 5000 kr., ja Saali tän. 2 Vold. Laanbergi mehaanikatöökojas. Viimases hävis tööstuse sisseseade ja mitmesugust materjali 20 000 kr. väärtuses. Veel olid kahjutuled Tööstuse tän. 26, Paldiski mnt. 25, Koidula tän. 26, S.-Karja tän. 4, Gonsiori tän. 13.

— Samal ööl põles maani Haapsalus kinohoone. Kahju 15 000 krooni. Oletatakse süttimist elektri lühiühendusest.

— 21. jaan. põlesid ära Hädemeeste v. Pulga külas Taavet Andersoni karjalaut ja kuur. Tulle jäid hooned ja vallasvara, mille väärtus 1000 kr. Hoone oli kindlustatud.

— Samal päeval tekkis kahjutuli Nissi alevikus Helene Pihlaka elumajas, mis hävis osaliselt. Kahju 2000 kr. Hoone oli kindlustatud.

— Samal päeval põles maha Põide vallas Vältä külas Marie Kiutrandi elamu koos laudaga. Tulle jäi 6 lehma, 3 hobust, 2 siga, 6 kana j. m. Kahju 7180 kr. Hoone oli kindlustatud 2500 kr., üks hobune ja lehm 187 kr. väärtuses.

— 22. jaan. tekkis kahjutuli Tartus, Võidu tän. 11 dr. K. Griini korteris. Hävis kabineti sisseseade. Kahju 5000 kr.

— Ööl vastu 24. jaan. süttisid Narvas kahjutuled Madise tän. 19, Joala tän. 4 kaks korda ja Peetri platsil nr. 7. Oletatakse süütamisi. Suurematest kahjustest suudeti hoiduda.

— Ööl vastu 29. jaan. tekkis suurem kahjutuli Narvas, Suure ja Mäe tän. nurgal ins. K. Zhuravlevi majas ja selle naaberajas. Kahju 5000 kr. Oletatakse süütamist.

— 30. jaan. hävis Undla v. R. Penno ühise katuse all asuv kanala, ait, põllutööriistadekuur ja puukuur. Tuli sai alguse kanala kütmisest. Tulle jäi mitmesugust vallasvara.

— 1. veebr. hävis tules Saaremaal Leisi vallas. Kahju 4000 kr. Kindlustatud oli hoone 3000 kr. väärtuses.

## Mereõnnetusi

— Ööl vastu 9. detsembril uputati tundmatu allveelaeva poolt Balti meres aurik „Kassari“, kusjuures sai surma mehaanik Jakob Rannmann. Laeva väärtus 70 000 kr. Laev oli kindlustamata.

— 11. detsembril väljus Londoni sadamast aurik „Mina“, mis jäi kadunuks koos 11 meeskonnaliikmega.

— Samal ajal kadus aurik „Agu“, mille meeskonda kuulus 18 inimest.

— 16. detsembril hukkus lennukilt pillutud pommide läbi Põhjamerele aurik „Uku“.

— 12. jaanuaril hukkus Rootsi rannikul aurik „Kastor“, jookstes sõjalennuki eest põigeldes karile.

— 18. jaanuaril purunes miini otsa sattudes aurik „Nautic“.

# VARIA

## Maailmanäitus kindlustusele kõva pähel.

Et kindlustuskaitse muretsemine New Yorgi 1939. a. maailmanäitusele polnud sugugi kerget ülesanne, selgub nüüd näituse presidendi Grover A. Whaleni kirjutusest „Best's Insurance News'is“.

Iga kindlustusvorm tuli tarvitusele: vastutus-, tule-, ehitus-, auto-, õnnetuskindlustus jne. Suur hulk kindlustusagente ja maaklereid oli siin tegevuses. Et kindlustuskaitse oleks näitusel täielik, et kindlustatud oleksid mitte ainult väljapanekud ja väljapanijad, vaid ka näitusekülastajad. Selle täielikuks läbiviimiseks tuli hoopis uusi kindlustusvorme leida.

Kindlustuskaitse muretsemiseks näitusele loodi näitusele eriline kindlustusosakond. See jättis igale väljapanijale vabalt valida oma äranägemisel endale kindlustusseltsi, agentid või maaklerid, kes siis sobiva kindlustuse kindlustatule välja valis.

Tulekindlustuse eest näitusel hoolitses üle 100 tulekindlustusseltsi. Need töötasid välja ühiselt poliisi, mis hõlmas endasse tule-, tormi- ja plahvatusriisiko.

Suurimaks probleemiks oli näitusel, kuidas luua küllaldast õnnetusjuhtumi kindlustust. Kuna aga põhimõtteks oli, et ühtki kindlustusseltsi, maaklerit ega agentid ei tohi eelista, siis toimusid kõik sellised kindlustused ainult näituse kindlustusosakonna kaudu. Õnnetusjuhtumi kindlustused nägid ette, et kahjutasu tuleb ühe isiku kohta 100.000 dollarit. Esemel kindlustuse puhul oli kõige väiksem kahjusumma 10.000 dollarit. Kui laialdaseks paisus kindlustus maailmanäitusel, selle üle puudub veel ülevaatlik kokkuvõte.

## Maatransportkindlustuse tähtsus kasvab.

Merikindlustuse kõrval hakatakse nüüd sõdivais riikides rohkem tähelepanu kinkima maatransportkindlustusele, sest olud sunnivad juhtima transporti rohkem mööda maad, kuid ka maal on transport ohustatud. Nii kir-

jutab saksa kindlustusleht „Die Deutsche Versicherungs-Presse“ maatransportkindlustuse tähtsusest järgmist:

„Kahjuks on viimastel aastatel valekokkuvõttepüüdest kasvanud tava, et maatransporte enam üldse ei kindlustata, kuna raudtee näib kaubasaatmiseks küllalt kindel olevat. Nüüd sõjaoperatsioonide tõttu on saanud maatransportide kindlustus jälle tingimata tarvilikuks. Raudtee peab esmajoones riigikaitset teenima, kuna kaupade kohaletoometamine tuleb tal ainult teises järjekorras kõne alla. Seliste asjaolude tõttu on täiesti võimalik ja arusaadav, et kaubarongid juhitakse kõrvale, lähevad kaduma või saavad rikutud. Nii ei või kaupmees enam olla raudteele kindel. Kui ta ei taha kannatada kahju, siis peab ta siin kindlustusseltsi oma huvides appi võtma.

## Asikindlustus N. Liidus.

Asikindlustus on N. Liidus sunduslikult kõige laialtlevikult läbi viidud. See haarab kõik põllumajanduslikud hooned, ettevõtted, toorained, inventari, kalurite laevad, paadid, püünised, kõik põllumajanduslikud külvivid, loomad, vaatamata sellele, kas nad on ühiskonnastatud või ka üksikisikute eraomanduseks. Ainult preemiad ühiskonnastatud varanduste eest on madalamad kui üksikisikute omandusse kuuluvail. 1937. a. tõusis seal asikindlustuse summa 56,2 miljardile rublale ja 1924.—1936. a. on toimunud seal väljamaksmisi 2.375 milj. rubla suuruses. 15 prots. preemiasummast kulutatakse seal igal aastal ära, et hoida ära õnnetusi ja võidelda nende vastu. Nii loomataudide vastu võitlemiseks asutatakse loomaarstlikke punkte. 1937. a. kulutati selleks ära 130 milj. rubla.

---

Tarkust on antud sellele mehele või naisele, kes majanduslikult ebakindlal ajal näeb kõige õigemal viisil raha mahutamise viisi elukindlustuses.

---

Tegevtoimetaja: Jaan Kask.

Toimetuse kolleegium: M. Jõks, A. Kahlberg, A. Kivi, V. Kupffer, E. Käspert, A. Lattik, M. Lepik, K. Niilus, O. Piilmann ja H. Tomp, vastutav toimetaja.

Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, pstk. 18.

Posti jooksev arve nr. 598.

**Hind 25 snt.**

O.-ü. „Vaba Maa“ trükk, Tallinnas, 27. veebr. 1940. a.